

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 54 • nr. 7 • juli / augustus 2018 • € 1,75 • www.sp.nl

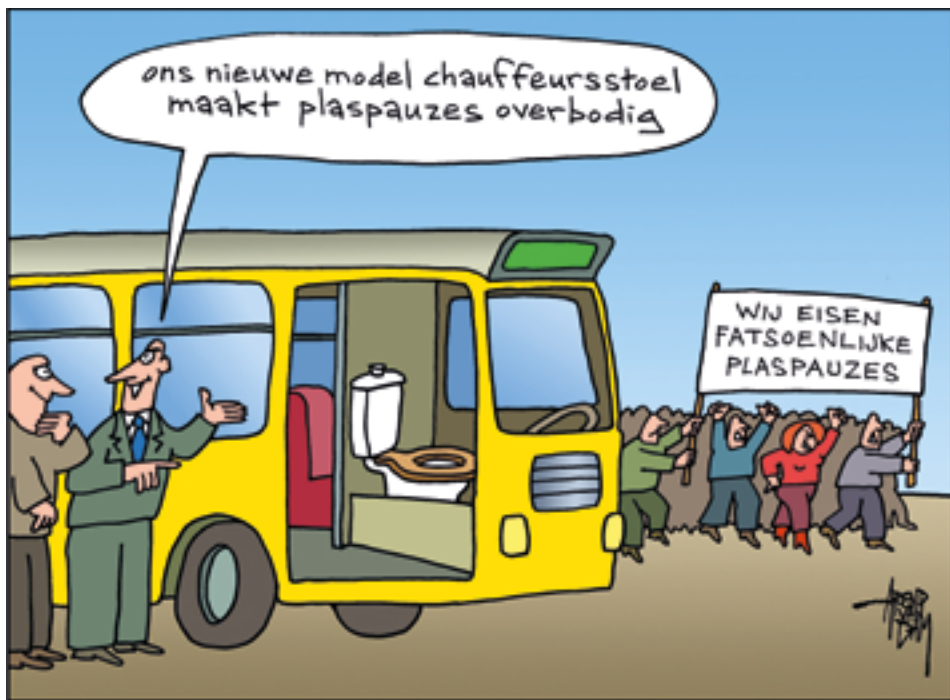

KEYGOED HUURDERPROTEST

25 JAAR ELCKERLYC: BUITEN SPELEN GEEN SPELLETJE

VEILIG NAAR DE ZON: MAG HET WAT COSTA?

Arend van Dam

KANDIDAATSTELLING VERKIEZINGEN EUROPEES PARLEMENT 2019

Tot half augustus is het nog mogelijk om je aan te melden als kandidaat voor de verkiezingen van het Europees Parlement van 23 mei 2019. Lijkt het je wat? Kijk dan op sp.nl/ep2019 voor meer informatie over het profiel van de kandidaten en de procedure. Je kunt je motivatie en cv voor 15 augustus 2018 sturen aan Paul Ulenbelt, SP-kandidatencommissie Europees Parlement, Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of per e-mail naar epkandidatencommissie@sp.nl

foto Xphere

★ ROOD jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

NIEUWE STUDIE, NIEUWE START!

Elk jaar beginnen duizenden jongeren aan een studie, vaak in een nieuwe woonplaats. Voor die studie begint, kennen veel plaatsen een introductieperiode. Daarin maken aanstaande studenten kennis met het dorp of de stad en alles wat daar te doen is. Een perfecte gelegenheid om ze kennis te laten maken met ROOD en de SP! Naast de steden met een ROOD-groep roepen we ook andere afdelingen op om uit te zoeken wat er tijdens de introductieperiode in jullie stad te beleven is. Neem contact op met rood@sp.nl als jouw afdeling ook wat wil doen, dan kunnen wij helpen met materiaal en menskracht.

foto ROOD

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Maurits Gemmink, Robert de Klerk,
Nenad Mecava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Rick Bolle, Robin Bruinsma, Martijn van
Griendt, Anouk Pross, Ruud Rogier,
Karen Veldkamp

Foto cover
Arlette Hitz©

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Sociaal tribunaal

'Het minimumloon is de ondergrens'

4

Zomertips: 12 provinciale parels

Van gestresst tot gewest

6

Touringcarchauffeurs

Binnenkort tweederangs werknemers?

12

Ontmoetingen

Succesvolle samenwerking met SP-wethouders

24

Topinkomens en bonussen

De liberale fabel ontrafeld

32

15 Huurdersactie Amsterdam: Keyhard en constructief

16 Elckerlyc: Het avontuur van een Osse speeltuin

30 SoeP Express: SP-ambassadeurs gezocht

41 Uitgelicht: Boer wat zeg je?

42 Permanente Oorlog: Niet in mijn naam!

44 LinksVoor: Shirley Krikke rockt de geschiedenis

21, 22, 23, 38, 99, 40 Nieuws 45 Prikbord

46, Zomerpuzzel 48 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Een onthullend dividend-debacle

Dat de afschaffing van de dividendbelasting een heel slecht plan is, hoef ik u niet te vertellen. Die 1,6 miljard die het kabinet jaarlijks cadeau wil doen aan de multinationals kunnen we zoveel beter investeren in onze samenleving.

Maar de dreigende afschaffing heeft ons ook iets gebracht: een beerput wordt geopend. Want hoe kan het dat geen enkele partij de afschaffing in het verkiezingsprogramma had staan maar er nu toch een meerderheid in de Tweede Kamer is?

Het antwoord vinden we in de onderhandelingsstukken voor het regeerakkoord. Niet de instemming van de volksvertegenwoordiging was het belangrijkste voor Rutte, maar de toestemming van de multinationals. Voordat het regeerakkoord gepresenteerd werd, moest eerst met het grote geld overlegd worden.

Rutte probeerde deze onderhandelingsstukken angstvallig onder de pet te houden. De stukken waren er niet, totdat Trouw het nieuws bracht dat ze er wel waren. Weer bleek de leugen voor deze premier pas een probleem als hij uitkomt. In de stukken viel het 'wetenschappelijk' onderzoek te lezen waar de afschaffing op gebaseerd is. Dat onderzoek van de Erasmus Universiteit bleek betaald door Shell. Onder druk van het grote geld wordt onafhankelijk onderzoek dus WC-Eendonderzoek.

Deze maand kwam het nieuws dat Shell, via een stinkende deal met de belastingdienst, sinds 2005 7,5 miljard dividendbelasting heeft ontweken. Terwijl iedereen op zijn achterste benen staat omdat de dividendbelasting wordt afgeschaft, bleek deze in het geheim voor Shell al deels afgeschaft.

Zo ontvouwt zich een onthullend dividendde-
bacle. Zelden werd zo duidelijk wie eigenlijk de baas is in ons land. Niet vaak werd zo zichtbaar hoe de democratie, de onafhankelijke wetenschap, de waarheid en de rechtvaardigheid onder druk staan om de belangen van het grote geld te dienen. Laten we samen zorgen dat die afschaffing van de dividendbelasting van tafel gaat. Dan heeft dit onthullende dividendde-
bacle ons allen toch nog iets opgeleverd.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

29 AUGUSTUS IN AMSTERDAM

SOCIAAL TRIBUNAAL TEGEN WERKEN ONDER MINIMUMLOON

Een dagvaarding aan het adres van een VVD-staatssecretaris, tijdens een heus sociaal tribunaal in Amsterdam. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk wil er geen twijfel over laten bestaan: 'Werken onder het minimumloon is onacceptabel!'

OP WOENSDAG 29 AUGUSTUS organiseert de SP in brouwerij De Prael in Amsterdam een sociaal tribunaal: een openbare aanklacht tegen het belachelijke plan van het kabinet om het mogelijk te maken om arbeidsgehandicapten minder dan het minimumloon te betalen. In de verhullende taal van rechts: *loondispensatie*. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk nodigt iedereen uit om aanwezig te

zijn: 'Het wordt een mooie middag, waarbij we mensen aan het woord laten die met deze plannen te maken krijgen. Er zal amusement zijn, maar vooral een heel belangrijke politieke boodschap.'

'Aanval op de beschaving'

Die belangrijke boodschap: het minimumloon is een ondergrens. Het is een kwestie

van beschaving dat we arbeidsgehandicapten niet door die bodem laten zakken. Van Dijk ziet heel weinig draagvlak voor de plannen van het kabinet: 'De VVD van staatssecretaris Tamara van Ark is voor. Maar in de coalitie stribbelen CDA en ChristenUnie tegen. Op hun beider congressen hebben de leden zich tegen deze plannen uitgesproken. Ik dien dan ook in de Tweede Kamer een motie in, die hetzelfde zegt als de aangenomen voorstellen van die congressen. Eens kijken of de partijtop van die partijen luistert naar de leden.'

Iets dergelijks ziet Van Dijk bij de werkgevers: 'Werkgeversorganisatie VNO/NCW is

Klimaat-rechtvaardigheid

“De kleine Socialistische Partij houdt al sinds haar oprichting in 1972 het milieu scherp in de gaten”, schreef NRC Handelsblad op 4 augustus 1989 op de voorpagina. “Leidraad voor de milieuvieractivisten is dat vooral het bedrijfsleven moet worden aangesproken op de milieuvervuiling.” Onze partij kent een indrukwekkende staat van dienst op het vlak van milieufacties voor een gezond leefmilieu en tegen vervuilende bedrijven als Zegwaard, Dow Benelux en Eternit. Wereldberoemd zijn acties als *Geen belasting op ontlasting* waarbij mensen weigerden milieubelasting te betalen zolang de milieuvervuiling van grote bedrijven niet werd aangepakt.

Klimaatrechtvaardigheid, zo doopten Sandra Beckerman en Lilian Marijnissen recent onze politieke inzet voor klimaat en milieu. Ze sloegen de spijker op z'n kop. Te vaak kregen mensen te horen dat ‘een beter milieu bij jezelf begint’: korter douchen en een dikke trui aan. Een GroenLinks-wethouder riep zelfs op om te plassen tijdens het douchen. Dat verleide Trouw tot de kop: ‘Onder de douche plassen om de wereld te redden.’

Diverse rapporten zeggen iets anders. Honderd bedrijven zijn verantwoordelijk voor 71 procent van de wereldwijde uitstoot van broeikasgasen sinds 1988, zo stelt het in 2017 verschenen Carbon Disclosure Report. Een van de meest vervuilende bedrijven is Shell.

Een onderzoek van CE Delft in opdracht van Milieudefensie laat zien hoe ongelijk de lasten tussen bedrijven en huishoudens zijn verdeeld. Bedrijven richten voor 3,3 miljard euro aan klimaatschade aan en betalen 1,5 miljard, terwijl huishoudens voor 2,6 miljard euro aan klimaatschade aanrichten en 5,4 miljard betalen. Opvallend: van het geld dat naar huishoudens gaat, komt 80 procent terecht bij de rijkste Nederlanders.

Wie de wereld wil redden, plast niet in de douche maar strijdt tegen onrechtvaardigheid: tegen politiek die de allergrootste vervuilers pampert en de mensen pakt. Of, zoals onze oude strijdmakkers al in die NRC van 1989 zeiden: “Er is een tegenstelling tussen het belang van de producent op korte termijn en dat van de maatschappij op langere termijn. Winst versus het milieu.”

Een beter milieu begint bij rechtvaardigheid.

Ron Meyer
voorzitter SP

‘Wij mogen niet door deze ondergrens zakken’

werkplaatsen door PvdA-staatssecretaris Jetta Klijnsma is een ramp gebleken. Sindsdien zit 80 procent van de arbeidsgehandicapten thuis. Mensen die dolgraag aan het werk willen. De theorie was dat zij wel terecht zouden kunnen bij gewone bedrijven. Nu dat in de praktijk zo niet werkt, krijgen de werkgevers een cadeautje. Spotgoedkope werknemers, die zelf opdraaien voor de administratieve rompslomp.’ In de plannen kunnen arbeidsgehandicapten hun minderdan-minimumloon aanvullen met een loonaanvulling van de overheid. Maar zij moeten dat allemaal zelf regelen. Van Dijk: ‘Bij deze groep mensen, die immers al moeite heeft mee te draaien in de *rat race* is dat een heel slecht idee. Zeker als je ziet hoe de overheid tegenwoordig omgaat met mensen die foutjes maken bij zulke aanvragen. Dan staan meteen de schuldeisers aan de deur.’ Als je een partner hebt, krijg je helemaal geen aanvulling en beland je dus keihard onder het minimumloon.

‘Wij gaan dit winnen’

Van Dijk waarschuwt dat het geen technische kwestie is: ‘Het is niet een probleem van de uitvoering. Met deze voorstellen wordt werken onder het minimumloon mogelijk – een lang gekoesterde wens van rechtse partijen en grote bedrijven. Dat is wat rechts wil: een minimaal stelsel met armenhulp in plaats van sociale zekerheid. Vergeet niet dat VVD-fractievoorzitter Dijkhoff ook de bijstand wel wil verlagen. Wij mogen niet door deze ondergrens zakken.’

Van Dijk roept iedereen op deze acties te steunen: ‘Wij gaan dit winnen. Het draagvlak is minimaal, en het verzet is enorm. In het najaar komt het wetsvoorstel. Als het nodig is gaan we met alle mensen die hiermee te maken krijgen naar het ministerie. Dit moet en gaat van tafel!’ •

tekst Diederik Olders
foto Maurits Gemmink

 [Op doemee.sp.nl/eerlijkloon](https://doemee.sp.nl/eerlijkloon) staat een filmpje van Jasper van Dijk en Lilian Marijnissen en kunt u zich aanmelden voor het sociaal tribunaal op 29 augustus.

vóór betalen onder het minimumloon, maar veel werkgevers zien dat helemaal niet zitten. Het creëert toch een soort tweederangs werknemers. Ook gemeentes zijn tegen, evenals talloze organisaties; van vakbonden en gehandicaptenorganisaties tot sociaal werkgevers. De coalitie tegen deze aanval op de beschaving is al groot en groeit nog. Een delegatie ervan gaat op ons tribunaal de staatssecretaris dagvaarden.’ Ook de actiegroep *Wij staan op!* strijdt mee. Bekend van onder meer woordvoerster Amber Bindels, die in de media ijzersterke optredens geeft. De organisatie haalde al bijna 90.000 handtekeningen op (foto) – op wijstaanop.nl kunt u ook nog tekenen.

Cadeautje voor werkgevers

Een arbeidsgehandicapte is iemand die uit zichzelf geen minimumloon kan verdienen. Dat is de definitie, en volgens Van Dijk hebben arbeidsgehandicapten klap na klap moeten verwerken: ‘Sinds Lubbers in de jaren tachtig wordt er al flink bezuinigd. Maar vooral het op slot zetten van de sociale

Friesland

FENNA FEENSTRA

Een uur na een bevolgen gesprek over de zegeningen van Friesland meldt Fenna Feenstra zich nog even, bijna beschaamd. 'Niet te geloven. Ik heb het Domela Nieuwenhuis Museum in Heerenveen over het hoofd gezien, terwijl ik dat natuurlijk als eerste had moeten noemen.' Het is haar vergeven. Friesland heeft zoveel te bieden dat je al snel iets vergeet. Fenna staat als de Tribune contact met haar opneemt bij de haven van Harlingen. De veerboot naar Terschelling kan elk moment vertrekken. 'Ik weet het, ik weet het: de overtocht met de auto is behoorlijk prijzig. Maar met de fiets valt het mee. Je kunt overal in Friesland fietsen, alleen op de Wadden heb je dat typische eilandgevoel. Tentje mee, kleine camping zoeken en je gaat een heerlijke vakantie tegemoet.' Natuurlijk ontkomt Fenna niet aan Leeuwarden, dit jaar de Culturele Hoofdstad van Europa. Naast blockbusters als de grote expositie van de hoogtepunten uit het ou-

vre van de in Leeuwarden geboren Maurits Cornelis Escher zijn er op de meest onverwachte plekken in Friesland gratis activiteiten, waarbij taal een belangrijke rol speelt. Gastvrij wijst Fenna nog op de levendige tafereel in een volksbuurtje in haar woonplaats Sneek: 'Iedereen is op straat te vinden en gezelligheid kent geen tijd.' Wie er altijd van heeft gedroomd de Elfstedentocht te rijden, kan een gemotoriseerde toer langs de elf Friese steden maken. In elke stad staat een speciaal ontworpen fontein, onderdeel van het project 11Fountains. Dan Ferdinand Domela Nieuwenhuis (1846-1919), de 'apostel van het socialisme'. De man die als eerste socialist dankzij, vooral, de steun uit de zuidoosthoek van Friesland in de Tweede Kamer kwam. Wie meer, zo niet alles over hem wil weten, kan voor zes euro (inclusief koffie of thee) in het museum alles vinden. De veenarbeiders noemden hem ús ferlosser (vertaling overbodig). Zelf gaat Fenna in haar vakantie fietsen, mogelijk in Duitsland, ze denkt er nog over na.

SP'ERS WIJZEN DE WEG VOOR VAKANTIE IN TWAALF PROVINCIES

PROVINCIALE PARELS

Volgend jaar maart zijn er weer Provinciale Statenverkiezingen. De SP doet volop en strijdbaar mee. Voor wie de provincies deze zomer beter wil leren kennen: twaalf laagdrempelige tips voor vakantiegangers in eigen land. Geen VVV-praatjes, maar de lofzang van twaalf provinciale SP-fractievoorzitters met, daar zijn het SP'ers voor, af en toe toch een politiek tintje.

tekst Robin Bruinsma

Drenthe

foto Wikimediacommons / Bayke de Vries©

WIM MOINAT

Aan turfstekers, dat door veenbazen uitgebuite 'rode volkje', wordt terecht veel aandacht besteed in het Veenpark in Barger-Compascuum. Wim Moinat: 'Je kunt hier

echt een hele dag aangenaam doorbrengen. Dit openluchtmuseum is de afgelopen tijd behoorlijk uitgebreid en aantrekkelijker geworden. Er werd zelfs een compleet kanaal gegraven. Bezoekers kunnen met een oude boot meevaren.'

Naast het Aole Compas, een plaggenhut-tendorp, is er nog veel meer te zien en te beleven in het in een natuurlijk hoogveen-gebied ingerichte Veenpark. Wie dieper in de geschiedenis van Drenthe wil duiken, gaat veertig kilometer verder noordwaarts naar Borger. Daar staat het Hunebedcentrum, niet ver van het grootste hunebed van Nederland.

Wim: 'Drenthe staat misschien niet zo bekend om de musea, maar wat dacht je van het Gevangenis-museum in Veenhuizen? Leuk voor jong en oud. Daar speelde de afgelopen twee jaar Het Pauperparadijs. Bij veel SP-leden inmiddels wel bekend, vermoed

ik. Het is van daaruit niet ver naar Dwingeloo, niet alleen een mooi brinkdorp, maar ook bekend van het Planetron, dat in een natuurgebied staat en gratis toegankelijk is.' De weg naar het Drents Museum in Assen ('doorgestoten naar de landelijke top') weten kunstliefhebbers wel te vinden, evenals de route naar Wildlands: het nieuwe dierenpark van Emmen dat in niets op het oude vertrouwde lijkt. 'Pittig geprijsd', waarschuwt Wim. Hij reikt meteen een alternatief aan, zij het zonder dieren: het laagdrempelige attractiepark Drouwenerzand met vakantiehuizen naast de deur. 'Wil je onze prachtige provincie echt leren kennen, stap dan op de fiets. Fietsvriendelijker vind je het nergens en er zijn tussen de 200 en 250 campings.' Zelf gaat Wim op rondreis door Noorwegen: 'Daar hebben we flink voor gespaard.'

Noord-Brabant

MAARTEN EVERLING

Het was liefde op het eerste gezicht tussen Maarten Everling en De Maashorst: het Brabantse oergebied tussen Oss en Uden met grote grazers, steile stuifduinen, archeologische opgravingen uit de prehistorie, bossen en een keur aan streekproducten onderweg. 'Als ik de stilte zoek, ga ik ernaartoe. Je kunt er ongestoord fietsen en wandelen. Met het openbaar vervoer kom je er lastig. Als je toch in de buurt bent, zou ik zeggen: huur een fiets in Oss, dan zit je midden in de historie van de SP.'

Oss, de stad van rookworst, tapijt en margarine, kent een rijk industrieel verleden en een aantal gebouwen herinnert daar nog aan. Wat Brabants stedenschoon betreft, schuift Maarten Breda, Den Bosch en Bergen op Zoom naar voren, al zijn kleine stadjes als Heusden en Grave ook alleszins de moeite waard.

'Niet ver van Heusden vind je de restanten van het Land van Ooit, veel mensen zullen dit kinderthemapark kennen. In 2007 ging

foto Wikimediacommons / By Rasbak

het failliet en nu is het terrein ingericht als wandelgebied waar je fijn kunt picknicken. Alleen het Roze Kasteel hebben ze laten staan, de rest is gesloopt.'

Kamperen doe je wat Maarten betreft bij de boer en dat kan bijvoorbeeld volop in de Peel. Ook in het Nationaal Park De Biesbosch mag je op sommige eilandjes de tent opzetten. 'Je kunt er roeien en kanoën in de kreken.'

Cultuursnuivers kunnen de eerste twee weken van augustus terecht op het theaterfestival Boulevard, in Den Bosch. Of elke dag, het hele jaar door, in Nuenen, waar je in de voetsporen van Vincent van Gogh treedt. Zelf blijft Maarten samen met zijn zwangere vrouw in Nederland om een paar rustdagen door te brengen in een Drents hotel.

Limburg

foto kasteel Hoensbroek©

YOLANDA CLAESSENS

Dat de Limburgse heuvels in trek zijn bij toerfietzers is genoegzaam bekend. Honderdduizenden recreanten staan er in alle seizoenen op de pedalen. Er zijn Limburgers die dat enorme peloton liever zien slinken dan groeien. Dat hoeft Yolanda Claessens dus niet te promoten, net zomin als ze het nodig vindt om te onderstrepen dat ook de wandelaars er hun eldorado vinden. Maastricht behoeft evenmin een ambassadeur.

Nee, Yolanda houdt een pleidooi voor Heerlen, de centrumgemeente van de voormalige Mijnstreek. Heerlen is uit een diep dal gekropen, met als pregnant voorbeeld het nieuwe Maankwartier, een stedenbouwkundig ontwerp van een... beeldend kunstenaar. 'Het Maankwartier is nog niet helemaal af, maar nu al zeer bezienswaardig en als je dan toch in Heerlen bent, kun je naar het Mijnmuseum, de Romeinse thermen of Schunck*, in het Glaspaleis. Zelf ben ik onder de indruk van de Murals, muurschilderingen en graffiti van hoog niveau. Als je in de geschiedenis wilt duiken moet je in Kasteel Hoensbroek zijn, met een spannende speurtocht voor kinderen en in de zomermaanden middeleeuwse spelen.'

Ook het midden en noorden van het langgerekte Limburg hebben het nodige te bieden, benadrukt Yolanda. Het nationaal park De Meinweg, het oogstrelende witte stadje Thorn, de Maasplassen bij Roermond, het Limburgs Museum in Venlo, de kasteeltuinen van Arcen, overall is Limburg een dierbaar oord voor iedereen die in de vakantie de dagelijkse beslommingen achter zich wil laten.

Yolanda zelf vindt het geen enkel probleem dat ze 'vanwege de dieren' aan huis is gebonden.

Flevoland

INE DE WAAL

Buitenlandse vakantiegangers vinden de complete provincie razend interessant, alleen al omdat het land onder zeeniveau ligt. Ine de Waal is daar inmiddels wel aan gewend geraakt. Zij voelt zich als een vis in het water in de jongste polder van Nederland. 'De term "voor elk wat wils" gaat hier op als nergens anders. Je leert veel van de historie van de Zuiderzee op de voormalige eilanden Urk (woonplaats van kottervis-

sers) en Schokland (museum). Je kunt op de Bataviawerf bij Lelystad zien hoe ze in de zeventiende eeuw schepen bouwden en overall voel je de geest van de pioniers van Flevoland.'

Voor kinderen is Flevoland een walhalla. Ine somt op: 'In en rond stadsboerderij De Kemphaan in Almere zijn talloze activiteiten, van hulpboswachter spelen tot aapjes kijken in de opvang van stichting AAP. Er loopt een kabouterpad, zoals trouwens

ook in Zeewolde, er is een klimbos en papa en mama kunnen elke zaterdag naar de boerenmarkt.'

Nog meer voor jong en oud: in het Natuurpark Lelystad grazen elanden, wisenten en przewalskipaarden en elke middag worden de otters gevoerd. 'Prettige bijkomstigheid: het kost in Flevoland allemaal niet veel geld en de schitterend gelegen kampeerterreinen zijn voor praktisch elke beurs betaalbaar.' Het persoonlijke pareltje van Ine flonkert niet ver van Marknesse, waar een lavendelroute is uitgezet.

Wie naar het strand wil om er te wandelen of kamperen hoeft de hond niet thuis te laten, integendeel: op het Erkemedstrand aan het Nuldernauw bij Zeewolde krijgen de trouwe viervoeters voorrang. Ze komen er zelfs voor uit Duitsland en België. Voor Ine zelf komt het er na een lange spaarzame periode eindelijk van: een reis naar Cuba. 'Nog even iets van de oude sfeer proeven voordat het te laat is.'

Groningen

JAN HEIN MASTENBROEK

Op ramptoeristen zit het geteisterde Groningen niet te wachten. 'Verder is iedereen meer dan welkom bij ons. En niemand zal teleurgesteld worden, er gaat zoals ze zeggen inderdaad niets boven Groningen. Wij mogen dan de reputatie van nuchtere mensen genieten, intussen is Groningen wel het mooiste stukje van ons land.'

Jan Hein wijst zijn eigen favoriet aan: het Lauwersmeergebied. 'In Zoutkamp is de enige garnalenafslag binnen de landsgrenzen, en camping De Rousant is zonder meer een aanrader van jewelste. De omgeving is om je vingers bij af te likken.'

Ook de Punt van Reide, een schiereilandje tussen de Eems en de Dollard, kan op de voorkeur van Jan Hein rekenen. 'In Pieterburen kun je naar de zeehondenopvang en daar moet je een kaartje voor kopen, op de Punt van Reide zie je vooral 's zomers de zeehonden in hun natuurlijke habitat

en dan wemelt het er ook nog eens van de wadvogels. Ik kom er echt heel graag.'

Aan stedenschoon ontbreekt het niet in Groningen, met uiteraard de hoofdstad, maar ook Appingedam (met de hangende keukens) en het vestingstadje Bourtonange mogen er zijn. 'Mag ik nog even het Museum Klooster in Ter Apel noemen? Iedereen kent Ter Apel van de asielzoekersopvang, ik wil nu eens de schijnwerpers richten op dit prachtige complex.' Zelf trekt Jan Hein naar Ierland, waar de familie een huisje bezit.

WILLIAM VAN DEN HEUVEL

Giethoorn laat William van den Heuvel aan de Chinezen. 'Ik kies veel liever voor het Memory Museum in Nijverdal, over het ontstaan, het verloop en het einde van de Tweede Wereldoorlog. Hier ervaar je de luxe van de vrijheid waarin wij leven.'

Ronduit verrassend, dat weet hij zeker, is het Buurtspoor museum met de locaties Haaksbergen en Boekelo plus de halte Zoutkwartier. 'Jongens en mannen die jongens zijn gebleven, komen er volop aan hun trekken en het absolute hoogtepunt van een leuk dagje uit is vanzelfsprekend een ritje met de stoomtrein.'

Niet zo leerzaam, maar daarom niet minder enerverend is het lowbudget-pretpark De Waarbeek in Hengelo, compleet met achtbaan. 'Alle tweedehands toestellen zijn tot in de puntjes opgeknapt. Voor een niet te duur kaartje krijg je ook nog wat te drinken, een snack, ijs en fruit. Dit is het alternatief voor de onbetaalbare Efteling.'

Nou bestaan er ook mensen die liever niet over de kop gaan en de rust en stilte zoeken. William: 'Ook daarvoor moet je in Overijssel zijn. Heide, stuwwallen, moeras en bossen, het is er allemaal. De diversiteit mag er zijn, zeker als je bedenkt dat wij ook nog het uitgestrekte laagveenmoeras

Overijssel

De Weerribben-De Wieden, de bakermat van de turfwinning, en het riviertje het Zwarte Water hebben. En in geen enkele andere provincie vind je drie Hanzesteden. Kampen, Zwolle en Deventer zijn ideaal voor een stadswandeling.'

Wie liever stevig klimt tijdens het wandelen, kan op de Sallandse Heuvelrug met het hoogste punt van Overijssel alle kanten op.

Zelf verkeert William graag in hogere sferen. Hij gaat met de rugzak om op stap in de bergen.

foto van Dries van Swart©

LIES VAN AELST

'Neem me niet kwalijk dat ik reclame maak voor Gorinchem, mijn eigen stad. Er valt ook zoveel te beleven. Ga in elk geval met de veerboot over de Merwede naar Slot Loevestein en kijk daar je ogen uit. Kinderen

mogen zich verkleeden als prinses of ridder. Daarna neem je het voetveer naar het beeldschone Woudrichem om uiteindelijk de dag af te ronden met een ijsje.'

Nee, Lies werkt niet bij de VVV. Ze is gewoon vol van haar eigen omgeving – en terecht. Als je haar het eerste weekend van juli zoekt, moet je naar het Hippiefestival in 'Gorcum'. Dat geeft de stad die dagen de naam Woodstock aan de Merwede. Het

Zuid-Holland

draait allemaal om vrede, vrijheid en creativiteit en de muziek voert je decennia terug. 'Je hoeft nergens een ticket voor te kopen, neem alleen een kleedje mee en doe als je dat wilt bloemen in je haar.' Niet eens zo ver van Gorinchem staan de wereldberoemde molens van Kinderdijk. 'Zuid-Holland is in één woord fantastisch. Kastelen en forten, het Groene Hart en voordat ik het vergeet: Dordrecht, een van de allermooiste steden van Nederland, met een fotogenieke binnenstad en het fenomenale Dordts Museum.' Zelf, dat laat zich raden, zal stedenmens Lies een stad in het buitenland bezoeken. Ze weet nog niet welke stad het wordt, maar wel dat één stedentrip volstaat voor de hele zomervakantie.

ANDREA POPPE

Waarin is de kleinste provincie de grootste? Andrea Poppe: 'De natuur, in combinatie met charmante plaatsen en gemakkelijk bereikbare trekpleisters. In het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug kun je eindeloos fietsen, wandelen en mountainbiken. Span je je liever niet zo in dan kun je zwemmen in het Henschotermeer, al moet je daar sinds kort drie euro voor betalen. Wij hebben ons in de Provinciale Staten tevergeefs verzet tegen entreeheffing. Gelukkig is parkeren wat goedkoper geworden. Deze plas ligt ideaal, met rondom enkele nette campings.' Aan cultuurhistorie evenmin een gebrek in Utrecht. Andrea: 'Sla beslist de forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie niet over. Die staan op de erfgoedlijst van de Unesco. Kinderen komen er ook volop aan hun trekken en het is absoluut niet duur, geloof mij op mijn woord. Je kunt ze niet allemaal zien, ik zou kiezen voor Fort bij Vechten met het Waterliniemuseum.'

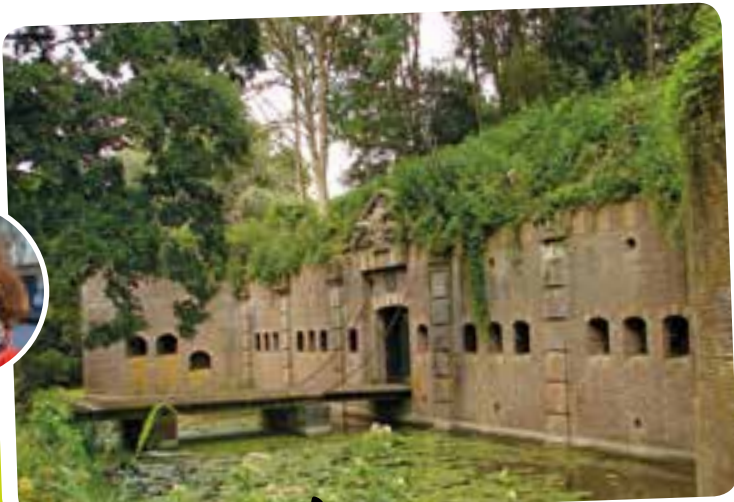

foto Tuxyso / Wikimedia Commons

Utrecht

Populair is kanoën op de Kromme Rijn, met onderweg een pannenkoek op landgoed Amelisweerd. 'En als je op het droge wilt blijven, kun je naar het Nationaal Militair Museum op de voormalige vliegbasis Soesterberg. De landingsbanen zijn teruggegeven aan de natuur. Je mag er fietsen en wandelen. Er leven vossen en dassen, de leeuwerik doet het er goed en je vindt er aparte vegetatie. Het voordeel van Utrecht zijn de korte afstanden en, weliswaar nog veel te weinig, goed openbaar

vervoer. Zoals lijn 9 in de weekends van de stad Utrecht naar Kasteel Haarzuilen. Het wemelt trouwens in Utrecht van de kastelen. Openbaar zijn die in Amerongen en Doorn.'

Zelf piekert Andrea er niet over haar huis in IJsselstein ('met een grappig klein poppenmuseum') te verlaten. 'Ik heb een tip voor alle thuisblijvers: horloge af en wekker en telefoontje uit en 's morgens bepalen wat je die dag gaat doen en al doe je helemaal niets, dat is ook prima.'

foto Tuxyso / Wikimedia Commons

Zeeland

GER VAN UNEN

Ze legt meteen haar troef op tafel: zee en strand. 'Blij dat je hier bent', zingt Paskal Jakobsen van Bløf, de Zeeuwse 'poproem', samen met de Vlaamse Geike Arnaert in de hit Zoutelande. 'Ha, Zoutelande, het is drie keer niks, maar de kust mag er zijn.'

Die Zeeuwse kust, waar vakantiegangers zo graag naar

terugkeren, werd met hoogbouw bedreigd. Ger: 'Wij willen hier geen toestanden zoals in België met al die vreselijke flats. Onze Statenfractie heeft er een lijvig rapport over geschreven en 90 procent van alle bewoners en toeristen is het met ons eens.' Het onheil kon vooralsnog worden voorkomen, al ontkomt Cadzand, als zogenaamde hotspot, er niet meer aan. 'Voor de rest moeten ze onze kust met rust laten.'

Zeeland is uiteraard veel meer dan Zoutelande. Ger noemt Veere en Middelburg als toeristische trekpleisters van formaat, breekt een lans voor het natuurhistorisch museum Terra Maris (op 750 meter van... het strand) in Oostkapelle en het natuurreservaat Het Verdronken Land van Saefinghe. Maar ze wil toch vooral van de gelegenheid gebruik maken om haar eigen Zeeuws-Vlaanderen in het zonnetje te zetten. 'Ik krijg nooit genoeg van de grote leegte en de Belgische sfeer in het enige deel van Zeeland dat geen eiland is. Houd je van lekker eten en een goed glas bier, dan moet je bij ons zijn.'

Zelf viert ze vakantie thuis: 'Wat ik hier heb, vind ik nergens anders.'

Gelderland

MATTHIAS VAN HUNNIK

'Wij zeggen weleens in de fractie dat er niet één Gelderland, maar vier Gelderlanden zijn. De Veluwe, het Rivierenland, de Achterhoek en het Rijk van Nijmegen. Ik heb vorig jaar zelf nog in de Achterhoek gekampeerd en heus niet alleen omdat ik daar vandaan kom.'

Matthias van Hunnik is SP-raadslid in Nijmegen en medewerker van de Gelderse statenfractie. Omdat fractievoorzitter Peter de Vos niet in de gelegenheid is een ode te brengen aan Gelderland, doet Matthias dat. 'Het fietspadennet op de Veluwe en ook in andere regio's kent zijn gelijke niet. Daar heeft de provincie flink in geïnvesteerd. Of je nu een dag of een week in Gelderland fietst, er zijn ruim voldoende faciliteiten, aardige adresjes, aantrekkelijke campings en gevarieerde horeca.'

Van de Gelderse topattracties mogen wat hem betreft het Openluchtmuseum en Burgers' Zoo in Arnhem niet onvermeld blijven. 'De SP heeft op beide locaties ledendagen georganiseerd en dat bleken gouden keuzes.'

Noem je Arnhem dan mag 'aartsrivaal' Nijmegen niet in het rijtje ontbreken. Matthias: 'Nijmegen, de oudste stad van het land, is de perfecte uitvalsbasis – met het rivierenlandschap, de heuvels rond Groesbeek, de Betuwe en de Maas binnen handbereik. In Nijmegen zelf hoef je je ook niet te vervelen. Bezoek bijvoorbeeld de grote speeltuin De Leemkuil, het MuZIEum waar je in de huid van visueel gehandicapten en blinden kunt kruipen, het gloednieuwe natuurhistorisch museum De Bastei en het unieke Rivierpark, een kunstmatig eiland in de Waal dat is aangelegd na de verlegging van de dijk. Je

foto Doolhof Ruurlo©

kunt er verrukkelijk recreëren. En dan vind je op een steenworp afstand nog de Heilig Land Stichting en het Afrika Museum.'

Genoeg over Nijmegen, Matthias. Hoe zit het met de rest van Gelderland? 'De Doolhof in Ruurlo is geknipt voor kinderen. Ik kan uren doorgaan. Harderwijk, Elburg, Zaltbommel, Buren, dat zijn stuk voor stuk aanraders.' Matthias zal zelf weer gaan kamperen, hij weet alleen nog niet waar. 'Het kan zomaar opnieuw Gelderland worden.'

REMINE ALBERTS

Remine Alberts zweert bij de Museumjaarkaart. 'Zes tientjes is voor menigeen veel geld, maar als je het je toch kunt veroorloven, aarzel dan niet. Je kunt er een jaar lang meer dan vierhonderd musea mee bezoeken. Na drie, vier keer heb je het geld er al uit.'

Het Rijksmuseum kent iedereen, Remine is zelf ondersteboven van Het Schip: een museum annex wooncomplex in de stijl van de Amsterdamse School. 'Oh oh oh, wat is dat schitterend. Ik begin altijd te kwijlen als ik er rondloop.'

Het Schip werd begin twintigste eeuw ontworpen door architect Michel de Klerk, een van de frontlieden van de nieuwe architectuurstroming die reageerde op de verzakelijkte samenleving en romantiek koppelde aan maatschappelijke idealen en de mens, weer, centraal stelde. De Dageraad is een dependance van Het Schip, ook van de hand van De Klerk, die samenwerkte met Piet Kramer. Dit arbeiderspaleis staat in een uitermate interessante buurt, met onder meer een nagebouwde negentiende-eeuwse krotwoning van voor de Woningwet. Remine: 'Daar rondwandelen is een groot genoegen én buitengewoon leerzaam.'

Remine adviseert om in Noord-Holland buiten de gangbare paden als de Zaanse Schans, de kaasmarkt in Alkmaar en de Dijk in Volendam te treden, ook als het gaat om de stranden. 'Zandvoort? Nee! Ga eens naar Callantsoog of Hargen aan Zee. Weet je waar het ook aangenaam is? Aan de Sloterplas of in het Amsterdamse Bos, met een geitenboerderij en manege. Klein en compact met alles erop en eraan en zeer geschikt om uit te waaien is Texel. Om nog even terug te komen op de Museumjaarkaart: ga beslist naar het Zuiderzee Museum in Enkhuizen. Je vaart er vanaf de parkeerplaats met de boot naar toe.'

Zelf hoeft Remine nooit op vakantie. 'Ik wil niet vermaakt worden maar mezelf vermaken en dat zit 'm vaak in de kleine dingen. Ik verveel me thuis geen seconde.'

Noord-Holland

foto Wikimedia Commons

TOURINGCARCHAUFFEURS SLAAN ALARM

OP DE REM

Deze zomer gaan weer talloze vakantiegangers met de bus naar fijne bestemmingen. Maar de touringcarchauffeurs hebben minder fijne vooruitzichten boven het hoofd hangen. Net als in het goederenvervoer wil Europa de sluisen openzetten voor chauffeurs uit Oost-Europese landen en ook nog eens de werktijden verruimen. Maar er is hoop.

HET ZIJN SOMS verbijsterende dingen die Mark van Tussenbroek meemaakte. Zoals die keer dat een straalbezopen passagier plotseling bovenop zijn stuur viel – tijdens het rijden welteverstaan. Of die Nederlandse veerrijder die hem ergens in Spanje met een achttien meter lange combinatie vol biggetjes met 130 kilometer per uur voorbij stooft en hem

DENNIS DE JONG: 'DIT LATEN WE NIET OVER ONZE KANT GAAN'

'Het verhaal van Mark van Tussenbroek laat zien dat touringcarchauffeurs het zwaar hebben en dat er niets gedaan wordt om hun arbeidsvoorwaarden te verbeteren', zegt SP-Europarlementariër Dennis de Jong. 'Ik ontmoette Mark tijdens een demonstratie van chauffeurs in Straatsburg en het is hoog tijd dat we als SP onze aandacht ook op hen richten, want de markt is keihard.

Bij het Mobiliteitspakket voor het wegvervoer is de herziening van rij- en rusttijden van zowel vrachtwagen- als touringcarchauffeurs nog maar één voorstel. Daarnaast stelt de Europese Commissie voor om chauffeurs uit te sluiten van gelijk loon op dezelfde plaats en wil zij de cabotage verder liberaliseren (cabotage gaat over binnenlandse ritten in aansluiting op een internationale rit, –red.). De Nederlandse chauffeurs gaan er in geen enkel voorstel op vooruit. Als Europese fractie laten we dit natuurlijk niet over onze kant gaan. We hebben ervoor gezorgd dat de slechte voorstellen uit de Vervoerscommissie van het Europees Par-

lement opnieuw plenair in stemming worden gebracht. Samen met onze gelijkgezinde linkse collega's dienen we wijzigingen in die gelijk loon in het internationale wegvervoer moeten garanderen. En de liberalisering van cabotage, waardoor ook het binnenlandse wegvervoer steeds meer concurrentie zou krijgen, moet van tafel.

Daarnaast steunen we natuurlijk voorstellen die de oneerlijke concurrentie vanuit lage-lonenlanden aan banden leggen. Het is belangrijk dat vrachtwagens na een week weer terugkeren naar het land van hoofdvestiging. Dat moet een einde maken aan de vele Oost-Europese wagens die je bijvoorbeeld net over de grens bij Hazeldonk kunt zien staan, wachtend op weer een ritje. Chauffeurs moeten naar huis kunnen zonder last te krijgen met hun werkgever. En overnachting in de wagen op een onbewaakte parkeerplaats moet verboden worden. Chauffeurs hebben wat ons betreft recht op beveiligde parkeerplaatsen met nette voorzieningen voor eten, slapen en hygiëne.'

nieuwe Europese *Mobility Package* nadert besluitvorming. Dit zogenaamde Mobiliteitspakket behelst kort gezegd de nieuwe Europese transportwetgeving en zet volgens critici de (Nederlandse) vervoerssector en vooral de chauffeurs nog verder onder druk dan al het geval was. Bedrijven uit andere – lees: Oost-Europese – EU-lidstaten mogen hier onbeperkt komen rijden en hoeven hun chauffeurs niet volgens de Nederlandse cao te betalen. Het gevolg laat zich raden: oneerlijke concurrentie, uitbuiting van de een, uitsluiting van de ander. Daarbovenop komt een verruiming van de maximale werktijden. Voor de touringcarchauffeurs hakt het er extra hard in, zegt Van Tussenbroek: 'Onverantwoord voor de chauffeur, voor de passagiers en de medeweggebruikers.'

Hoe dat zit?

In 2009 maakte de Europese Commissie een uitzondering op de hoofdregel in het wegvervoer dat chauffeurs zes dagen op rij mogen werken: in tegenstelling tot truckers mochten touringcarchauffeurs vanaf dat moment op de internationale ritten twaalf dagen achtereenvolgens (!) werken. In de praktijk betekende dat, dat er 72 uur in een week gewerkt mocht gaan worden – met 11 uur rust per dag, die twee keer per week verkort mag worden tot negen. En nog is het blijkbaar niet genoeg. Alsof het voor de chauffeur al-

lemaal nog niet zwaar genoeg is, wil Brussel dat dat nu ook voor het toch al loodzware binnenlandse passagiersvervoer gaat gelden. Van Tussenbroek legt uit wat erachter zit. 'In de touringcar-branche is een schrijnend tekort ontstaan aan goede touringcarchauffeurs, en in de transportsector aan vrachtwagenchauffeurs. De werkgevers proberen dit op te lossen door de wetgeving te veranderen en chauffeurs meer dagen en meer uren te laten werken. Dat is onverantwoord; de gemiddelde leeftijd van touringcarchauffeurs is 57 jaar.'

Psychiater

Voor veel mensen zal rond de touringcarchauffeur een aura hangen van een vriendelijke en galante meneer of mevrouw die altijd netjes gekleed is en aan wie je alles kunt vragen. En die kalm en beheerst die grote luchtgeveerde kolos bestuurt. 'Dat beeld klopt wel', zegt Mark van Tussenbroek. 'De Nederlandse fulltime chauffeur is in de regel goed opgeleid, heeft veel ervaring en steekt wat dat betreft met kop en schouders boven de buitenlandse chauffeur uit.' Wat je allemaal moet kunnen, daar kan Van Tussenbroek uit ervaring het nodige over vertellen. 'Neem zo'n meerdaagse verzorgde reis. Je moet rijden, je bent reisleader, monteur, vraagbaak en zelfs psychiater. Serieus, je wil niet weten hoeveel mensen met psychische problemen hun verhaal bij je kwijt willen,

later op een parkeerplaats vol trots uit de doeken deed hoe hij de tachograaf manipuleerde. En dan die passagiers die in hem een soort psychiater zagen en onderweg hun hele geestelijke belevingswereld beschreven – en van hem nog advies verwachtten ook. Vijftienvier jaar lang zit Mark van Tussenbroek (47) al op de bus. Alles deed en reed hij; van pendelen naar de Spaanse Costa's tot disco- en festivalritten, van 'meerdaags verzorgd' en schoolvervoer tot Europese rondreizen met Amerikanen en Chinezen. Nu rijdt hij niet meer zo veel als vroeger, druk als hij is met zijn werk als internationaal kaderlid bij FNV Toer en or-voorzitter bij busvervoerder Connexion Tours. Niettemin maakt hij momenteel overuren, want in zijn beroepsgroep is het alarmfase één: het

want je bent een vreemde voor ze en dat praat een stuk makkelijker. Verder moet je alles regelen – tot aan een extra kussen op de hotelkamer – je doet stadswandelingen, je vertelt over de cultuur en de geschiedenis van de plek waar je bent. Dus je doet eigenlijk twee banen, maar je wordt er maar voor eentje betaald en nog slecht ook. Maar goed, dat is dan het touroperator-werk, het buitenlandwerk zeg maar. Pendelen naar bijvoorbeeld Spanje is vooral jagen. Vaak is het binnenlandwerk juist het zwaarst; iets waar heel makkelijk overheen wordt gestapt. Want in het binnenland rij je vaak de hele dag door en heb je een aaneenschakeling van ritjes die zo strak mogelijk gepland worden, want hoe meer ritten je achter elkaar kunt plannen, des te meer wordt er door het bedrijf verdiend.'

Maar krijgt de touringcarchauffeur ook de waardering die hij verdient? Nee, zegt Mark van Tussenbroek onomwonden. 'Vaak merk ik bij de passagier een houding van: jij bent maar chauffeur. Scholen denken ook vaak

dat je een soort slaafje bent dat maar moet rijden als het hen uitkomt. Waarbij ik moet zeggen dat het bij die verzorgde meerdaagse reizen reuze meevalt, omdat die mensen bewust voor een vakantie met de bus kiezen en dan hebben ze ook respect voor de chauffeur. Maar over het algemeen: nee, er is weinig waardering.' Dat geldt ook voor de salariering. 'Onze hoogste loonschaal, na 15 jaar dienst te bereiken, is 2650 euro bruto. Echt geen vetpot. En als je echt heel veel uren werkt, weekenden en nachten draait, mag je blij zijn als je 2100 tot 2200 euro netto mee naar huis brengt. Dat betekent dan wel dat je meer dan 200 uur per maand draait. Kortom: heel veel verantwoordelijkheid dragen, maar daar geen beloning voor krijgen.'

Hard

Die verantwoordelijkheid is nog een punt op zich. Niet veel mensen weten dat de grootste dubbeldeks touringcars tegenwoordig bijna honderd zitplaatsen hebben;

dat is al meer dan de helft van de capaciteit van een Boeing 737, het meestvoorkomende verkeersvliegtuig ter wereld. En gaat het mis, dan gaat het ook goed mis. De vreselijke beelden van gecrashte touringcars op de Europese wegen zijn bekend; de bijbehorende speculaties ook. Reed de chauffeur te hard? Was hij oververmoeid? Mark van Tussenbroek: 'Het is een gegeven dat als je mensen langer laat werken in dezelfde situatie, dat dan de kans op ongelukken groter wordt. Elke professional snapt dat de wijzigingen van het Europese Mobility Package mensenlevens kunnen gaan kosten. En als vakbond moeten wij het publiek bewust gaan maken. Dat er levens gevaar gaan lopen. Wij gaan dan ook de publiciteit in met de slogan: "Is uw kind nog wel veilig in de bus?" Dan gaan de ogen open bij de ouders, die zich zullen afvragen: wat is hier aan de hand? Het is hard, ik weet het. Maar het móét nu maar een keer heel hard gaan. Kijk, het Europese Mobiliteitspakket is ontstaan vanuit de Oost-Europese lidstaten, want die willen dat de westerse markt vrijgegeven wordt voor hun chauffeurs. De IRU, de internationale werkgeversorganisatie, heeft daar trouwens heel goed aan meegewerkt.'

Dat leek aanvankelijk van een leien dakje te gaan. Tot vorige maand. Want in juni trapte het Europees Parlement op de rem. De Europese Commissie had graag groen licht gekregen om de hele zwik al op de rails te zetten, maar het Europarlement stuurde het pakket terug naar de tekentafel – juist vanwege de oneerlijke concurrentie en de veiligheid. Van Tussenbroek: 'Daar zijn we heel tevreden over, zeker. En we hebben veel steun van vakbonden uit andere West-Europese landen; we voeren samen actie. Maar we zijn er zeker nog niet. Nu is het zaak dat we doorpakken, nog steviger gaan lobbyen in Brussel en nog intensiever het publiek opzoeken. Zodat deze plannen definitief in de prullenbak verdwijnen en Brussel ons niet degradeert tot tweederangs werknemers.' Van Tussenbroek besluit met een rake kwinkslag. 'Op het gebied van handhaving streeft Brussel naar dertig procent controle in Europa, met andere woorden: bijna een derde van al het wegtransport moet gecontroleerd worden. Goede zaak, vind ik, want hoe groter de pakkans, hoe minder overtredingen er zullen plaatsvinden. Maar als datzelfde Europa de werktijden en de regels voor plaatsing van buitenlandse chauffeurs steeds verder versoepelt, dan kún je bijna geen overtreding meer maken. Want alles mag al.'

tekst Rob Janssen

foto's Maurits Gemmink

BEWONERS PAKKEN PODIUM

De Amsterdamse verhuurder De Key maakt een zootje van de opknopbeurt van huurhuizen in De Baarsjes, een buurt in Amsterdam-West. Op 18 juni beklommen boze bewoners het podium op het Columbusplein in Amsterdam. Zij deelden hun wanhoop en toonden hun wil om te vechten.

VLAK BIJ HET COLUMBUSPLEIN, waar boze bewoners straks een manifestatie houden, loopt Jo-Ann Kartono. Ze wijst trots naar de actieposter op haar raam en wil graag vertellen waarom: 'Ze zijn al een jaar bezig, terwijl het acht dagen zou duren. Afspraken werden steeds verschoven. Er werd met dingen op de trap gesmeten. Ze werken met giftige

stoffen en gassen, waardoor mijn dochter van acht een hele dag misselijk is geweest. De klusmannen zijn onbeschoft tegen de burens, zelfs dreigend. Als ik er wat van zeg, stellen ze zich intimiderend op; ik heb zelfs de politie een keer moeten bellen. De nieuwe ramen gaan niet goed open. Er was een vlam in mijn huis omdat ze iets van acht

stopcontacten bij elkaar hadden geplaatst. Deuren die maar half geschilderd zijn. Ik vind het top dat we in actie zijn gekomen.'

Een van de meest zichtbare actievoerders is Rayen Wondel. Hij loopt met een megafoon door de straten, om de mensen op te roepen naar het plein te komen. Rayen: 'Ik ben zelf geen bewoner, maar mijn vriendin en kinderen wonen hier. Ik maak me voor mijn kinderen zorgen om de stoffen die vrijkomen, zoals asbest, om de schimmel. En ook voor de kinderen van de buurvrouw en voor iedereen in de buurt.' Rayen is bij meer dan tachtig woningen langs geweest: 'Wat ik zie is verdriet en pijn, niet gehoord worden. Dat

is het ergste wat je mensen kan aandoen. Dat je wordt afgekap. Er zijn veel mensen die de juiste wegen niet weten, de juiste tekst niet weten. De corporatie denkt dan: ik zeg wat dure woorden en dan ben ik zo van ze af. Maar wij zijn gewoon mensen en we moeten ook zo behandeld worden. Je kan niet alleen vechten, dus nu doen we het samen.'

Ratten en keelinfecties

Nadat eind jaren tachtig de woningen van woningcorporatie De Key in de buurt voor het laatst waren gerenoveerd, begon de ouderdom van de woningen de bewoners parten te spelen. Schimmel, vocht, ratten, duiven: in de loop van de jaren was het met het onderhoud slecht gesteld. Een tijdlang werd er over sloop of renovatie gesproken; toen kwam de crisis en gingen de plannen in de ijskast. In 2014 kwam het nieuws dat er opgeknapt zou worden – en dus niet gesloopt zoals veel bewoners vreesden. Maar opknappen is geen renoveren, dus dat was dan weer teleurstellend. Diana van den Brandt is een van de actievere bewoners van het blok: 'Maar mensen waren wel blij dat er eindelijk centrale verwarming zou komen, en betere beluchting. Ik was ook blij. Wat ook voor mij nog niet duidelijk was, was wat voor impact het zou hebben.'

Sally-Jane van Eck zit met Diana aan tafel. Sally: 'Ik woon hier al dertien jaar. Hier verderop staat een bankje op straat van een van de burens. Daar zitten regelmatig mensen uit de buurt; zo ken ik Diana ook.' Sally wist wel van tevoren dat het niet goed zou gaan: 'Bij mij is het namelijk wat eerder begonnen, in

2015. In de ondervloeren zat zoveel schimmel en vocht, dat een vriendin bij de trap door de vloer zakte. De ratten hadden zich in de gangkast door de vloer heen gevreten. Daarvoor was ik vaak ziek en had veel last van keelinfecties. Mijn dochter was ook vaak ziek. Het was altijd muf in huis. De GGD kwam vanwege die ratten, gooide gif onder de vloer, en liet ons vervolgens achter in de stank van ontbindende rattenlijken onder de vloer. Ik was er letterlijk ziek van. Uiteindelijk hebben ze de vloer eruit gehaald. Bij die verbouwing zag ik dat afspraken niet werden nagekomen, dat de afwerking slecht was en de communicatie nog slechter.' Toen De Key kwam met de plannen, zag zij het niet zitten: 'Er was toen overleg in het buurthuis met de bewonerscommissie. Ik heb toen mensen gewaarschuwd: weet waar je voor tekent. Maar mensen waren ook blij dat er iets ging gebeuren. Ik hoopte dat de 70 procent niet werd gehaald.' Met dit soort plannen moet namelijk 70 procent van de bewoners instemmen. Die instemming kwam er.

'De vlam sloeg in de pan'

Diana: 'Er zou worden opgeknapt terwijl we in het huis bleven wonen. Achteraf gezien was dat echt onmogelijk. Ik heb alsnog op stel en sprong tijdelijk een andere woning gekregen. Dat was op 19 februari. Het zou acht dagen duren. Volgens De Key is het nu klaar. En inderdaad: de centrale verwarming is top, de luchtafvoer is prima. Alleen de afwerking... Er zit bijvoorbeeld een gat in de keukenvloer. We hebben hier ratten; dat gat moet dicht. Pas toen ik op mijn strepen ging staan en zei dat ik de tijdelijke woning

niet zou verlaten als ze het niet repareerden, maakten ze het gat dicht. Of tenminste, zo leek het. Totdat ik ging schoonmaken en met mijn hand door de vloer heen zakte. Het gat was niet gedicht, maar er was iets in gedouwd en daarna hebben ze het zeil eroverheen getrokken.'

De bewoners zijn vooral boos over de belabberde communicatie met De Key. Diana: 'Voor het spreekuur moest ik steeds vrij nemen. Elke keer zeiden ze: ik maak een aantekening. Maar er gebeurde niks. Ik heb de bewonerscommissie erbij gehaald. Ze zouden het bespreken. Ze lieten nooit meer wat van zich horen. Ik kwam bij het spreekuur een buurtbewoonster tegen die hetzelfde had. En zij was al vijf maanden bezig! Toen hebben we nummers uitgewisseld en zijn met meer mensen gaan praten.' Sally: 'Het ging meer rondzingen in de buurt. De SP deed een rondje in de buurt en organiseerde een bijeenkomst. Ik heb zelf flyers gemaakt om er voor de volgende bijeenkomst meer mensen bij te krijgen. Er waren bij die tweede bijeenkomst zestig mensen. Dat is veel als je bedenkt dat het gaat om 360 woningen, waarvan er 40 leegstaan.' Bij die bijeenkomst vielen harde woorden: 'De vlam sloeg in de pan. Een van mijn burens spaarde de vertegenwoordiger van de bewonerscommissie niet, toen die zei dat er heel goede dingen gebeuren. De mensen van de bewonerscommissie doen vast hun best, maar de meeste bewoners hebben hen nog nooit gezien. Er is geen draagvlak, geen communicatie over de besluiten. Daarom is de actiegroep Keyhard ontstaan; we gaan bij iedereen langs.'

Draagvlak

De actiegroep, met een kerngroep van een man of tien, formuleerde eisen aan De Key en haalde handtekeningen op in de buurt. Maar liefst 250 mensen (van de 320 bewoonde adressen) ondertekenden. Draagvlak is er. De manifestatie op het Columbusplein wordt gebruikt om nog een keer alle bewoners hun zegje te laten doen. Aan de mensen wordt de groep onderhandelaars voorgesteld, die later met De Key om tafel gaan zitten. Zij krijgen alle steun van de boze bewoners. Een voor een komen de bewoners het podium op. Elk verhaal lijkt op het vorige: slecht onderhouden huizen, onleefbare situaties tijdens de verbouwing, belabberde afwerking, gevaarlijke situaties en zeer slechte communicatie.

Rinus Goes uit Amsterdam-Noord verzorgt de muziek. Op de Nederpopklassieker 'Je loog tegen mij' van Drukwerk maakte een

Vlnr: Diana van den Brandt, Sally-Jane van Eck en Erik Flentge.

partijgenoot een speciale tekst. Rinus brengt het met verve – hij heeft zelfs zijn SP-muts op, als ode aan de originele leadzanger-met-het-rode-mutsje Harry Slinger.

*Je loog tegen mij alsof ik een kind was
'k Geloof dat je dacht dat ik helemaal
blind was
De Key dacht je dat je me aankan
Zeg schat, je bent heel wat van plan dan.*

Rinus draagt graag zijn muzikale steentje bij: 'Als Amsterdamse SP'er weet ik hoe lang dit al speelt. In een tijd waarin mensen zeggen dat je niemand meer kan mobiliseren – hier gebeurt het. Als je denkt dat de tijd er nu niet naar is, bedenk dan dat je zélf de tijd bent.'

'Deze strijd wordt op straat gewonnen'
SP-voorzitter Ron Meyer is er ook. Hij droeg bij aan het succes van de actie, omdat hij in 2016 aan het eind van een SP-regioconferentie in de buurt zei: 'En nu de buurten in.' Zo'n zestig SP'ers belden overall aan en zo kwam het probleem nog beter in beeld. Meyer: 'Ik ben onder de indruk. Het gebeurt niet vaak dat mensen zo spontaan het podium op gaan. Ze vragen heel normale dingen. Een veilig huis, geen scheuren in de muren, geen schimmel, geen ratten, een menselijke behandeling. Die schimmel zit niet alleen in de huizen, maar zeker ook in het systeem.'

SP-gemeenteraadslid Erik Flentge is vanaf het begin bij de actie betrokken: 'Deze strijd wordt op straat gewonnen. Ik kan op de achtergrond meewerken, door vragen te stellen in de gemeenteraad en door instanties in te schakelen. De gemeente gaat er niet direct over, maar ik vind wel dat we mede namens de Amsterdammers er wel wat over te zeggen hebben. SP-wethouder Wonen Laurens Ivens is het daarmee eens: 'Als ik bij De Key langs ga, zeggen ze: jij bent mijn baas niet. Als de huurder én de wethouder iets zeggen, dan komen er mogelijkheden. De SP wil natuurlijk dat de gemeente, of nog liever de huurders, wél de baas zijn over de corporaties. Maar dat is nu niet zo. Dus ik word heel enthousiast van deze actie.'

Sally wil op het laatst nog wat kwijt over de SP: 'Ik had geen geloof in de politiek. Nu ik met SP'ers heb samengewerkt, heb ik gezien dat het echte mensen zijn. Mensen die zonder poespas, zonder verborgen agenda voor hun waarden van solidariteit en gelijkwaardigheid gaan. Ze hebben geluisterd. Ze gaven ons alle ruimte om de regie te voeren. Ze waren altijd bereikbaar. Ze hadden praktisch en emotioneel advies. Mijn geloof in de politiek is hersteld. Ik ben vorige week lid geworden van de SP.'

Van de straat

Een paar weken later zien Sally en de andere onderhandelaars, na twee gesprekken, beweging bij De Key. Hans van Heijningen, voormalig algemeen secretaris van de SP, woont in De Baarsjes en is direct betrokken bij de bewonersgroep Keyhard, die de actie aanvoert. Hans: 'Het is ongelooflijk hoe deze bewoners zich opstellen tegenover de gediplomeerde onderhandelaars van De Key. Hard tegen hard, ook constructief en heel slim. Wat nu al veranderd is, is dat De Key toegeeft dat het foute boel is en dat de schadevergoeding van 250 euro te weinig is. Ze gooien de projectorganisatie om en gaan aannemers aanspreken op hun gedrag. Het project wordt stopgezet, zodat 72 woningen met serieuze tekortkomingen eerst kunnen worden opgeknapt.' Hans krijgt energie van de actievoerders: 'Ik ben zo trots op hoe zelfbewust en assertief de vertegenwoordigers van de bewoners opereren. "Wat u zegt, laat aan duidelijkheid niets te wensen over", zei de verantwoordelijke van De Key tijdens een gesprek tegen Diana. 'Dat komt omdat ik van de straat ben en daar ben ik nog trots op ook', antwoordde zij. Prachtig om te zien wat er gebeurt als mensen een streep in het zand trekken, met elkaar knokken en resultaat boeken.' •

tekst Diederik Olders
foto's Arlette Hitz

HET ELCKERLYC-AVONTUUR

Op 3 juni vierde speeltuin Elckerlyc in Oss het 25-jarig jubileum met een avontuurlijk kinderfestival. Dankzij de SP, vrijwilligers en de gemeente én dankzij bijdragen van duizenden inwoners en bedrijven is Elckerlyc uitgegroeid tot een unieke speeltuin die bekend is in heel Nederland.

ZELFS DE OUDERS moeten drie keer kijken: hoe zit dat precies met die giraffen? Twee exemplaren van een meter of vier hoog wandelen kalm over het terrein, van een afstand levensecht. Maar zit er één persoon in of twee? Of drie: een voor de achterpoten, een voor de voorpoten en daarbovenop nog eentje voor de bediening van het hoofd en die lange nek? De kinderen malen er niet om en strekken verrukt hun handen uit naar de hoofden van de giraffen als die in hun buurt komen.

De giraffen zijn maar een van de vele blik-

vangers en attracties vandaag in speeltuin Elckerlyc in Oss. Wat bijvoorbeeld te denken van de Ganzenfanfare, bestaande uit tien ganzen die wonderlijk synchroon op de maat van de tamboer over het park marcheren. Er is Circus SamBal, waarin de kinderen zelf de artiesten zijn. Er is een workshop boomklimmen, een levend bankstel en de Suikerspin-heks is er ook. En natuurlijk kun je ook gewoon spelen op en met de talloze speeltoestellen rondom het kasteel; een houten burcht waarin volwassenen constant hun hoofd stoten en nog moeten uitkijken

dat ze niet hun nek breken. Net goed. Moeten ze er maar niet in gaan: dit is het domein van de kinderen.

Elckerlyc-voorzitter Wim van Dorst is een gelukkig man. Vanaf het eerste begin is hij erbij. En nu, 25 jaar later, kijkt hij uit over het feestelijke terrein. 'Dit kinderfestival is een cadeau aan de mensen in Oss en omgeving. En dan bedoel ik de kinderen en hun ouders, opa's en oma's, leerlingen op schoolreis, noem maar op. Onze bezoekers zijn degenen die speeltuin Elckerlyc tot zo'n

groot succes hebben gemaakt.' Elckerlyc, dat is een middeleeuws woord en het betekent 'iedereen'. 'En dat is precies wat we wilden: een speeltuin voor iedereen', zegt Wim van Dorst. 'De speeltuin moest laagdrempelig en toegankelijk zijn. Het entreegeld (2 euro per persoon, kinderen onder de drie jaar gratis, -red.) is tien jaar lang niet verhoogd. En de speeltuin voldoet aan alle veiligheidseisen en is ook geschikt voor kinderen met een handicap.'

Het begon allemaal in 1991, toen het Ossenaren begon op te vallen dat ze in de speeltuin in het nabijgelegen Nuland zo veel stadgenoten tegen kwamen. 'Dat had alles te maken met het feit dat er in Oss eigenlijk helemaal geen fatsoenlijke speelplekken waren', vertelt Mari-Anne Marijnissen. 'We hielden een grote enquête en er bleek groot draagvlak voor een speeltuin in Oss. Maar het gemeentebestuur wilde er niet aan. Er was nog geen speelnota, dat was het antwoord. Wij hebben toen gezegd: dan doen we het zelf.' Hoe ze aan het geld kwamen? Tegenwoordig zal het wel 'crowdfunding' of zoiets genoemd worden, maar Marijnissen-

Vlnr: Wim van Dorst, Lilian Marijnissen en Mari-Anne Marijnissen.

In beeld: De Elckerlyc-historie.

‘Ik ben hier min of meer groot geworden’

sen noemt het ‘gewoon langs de deuren gaan’. ‘Sommige mensen gaven een tientje, andere 25 gulden: best veel in die tijd. Ook bedrijven en allerlei andere organisaties sponsorden ons initiatief. Zo wisten we in korte tijd 40.000 gulden bijeen te krijgen.’ Ondertussen was ook het gemeentebestuur overtuigd geraakt van het initiatief en werd voor de beoogde speeltuin een terrein in de wijk Ruwaard toegewezen. Vrijwilligers gingen vervolgens aan de slag om de speeltuin te bouwen en te financieren; en compleet met de speeltoestellen, gecreëerd door ontwerper Ger de Wilde, kon Elckerlyc in mei 1993 geopend worden. En nu, in 2018, ziet de speeltuin eruit als een mini-pretpark. ‘Klopt’, zegt Ad Schoenmakers, een van de bouwers van de speeltuin. Ook hij is er sinds het begin bij. ‘Aanvankelijk was het idee om een kleine buurtspeeltuin te maken. Maar door de acties haalden we veel meer geld op dan we hadden verwacht.’ Die ‘we’, dat

is een groep van zo’n honderd vrijwilligers die de speeltuin onderhoudt, beheert en activiteiten en feestjes organiseert. ‘We stimuleren elkaar en het mooie is dat er nooit een leegloop van die groep vrijwilligers is geweest.’ Ondertussen staat de tijd ook niet stil. ‘Na 25 jaar komt er een nieuwe generatie kinderen en denken we ook na over nieuwe elementen in de speeltuin’, aldus Schoenmakers. In ieder geval staat er voor volgend seizoen een uitbreiding op de rol, onder meer met een stromend beekje waarin de kinderen kunnen spelen. Twee keer per jaar vindt er een evenement plaats in en rondom de speeltuin, die tevens regelmatig de plek is voor schoolreisjes en tal van andere activiteiten. Jaarlijks komen er meer dan 35.000 bezoekers naar Elckerlyc.

Bij de ingang van de speeltuin hangt een groot bord waarop de geschiedenis van Elckerlyc wordt beschreven door middel van foto’s en krantenartikelen. Veel Osse SP’ers zijn daarop te herkennen, zoals Jules Iding en Paul Peters. Maar ook Lilian Marijnissen, als klein meisje nog. Uiteraard is ze er vandaag ook. ‘Ik ben hier min of meer groot geworden. Ik ging vaak met mijn moeder mee hierheen. Ik vind de speeltuin een prachtig voorbeeld van hoe je als SP het verschil kunt maken voor gewone mensen. Door niet bij de pakken neer te zitten als aanvankelijk iets niet lukt, maar door te zegen: dan doen we het zelf. Niet wachten tot de overheid in beweging komt, maar samen met mensen van allerlei komaf en achtergrond tot iets komen. Dát is het verhaal van Elckerlyc.’

Een klein meisje beleeft duidelijk een avontuur als ze bij Circus SamBal het fietsen op een mini-vélocipède – zo’n rijwiel met een enorm voorwiel en een klein achterwiel – onder de knie lijkt te krijgen. Een leeftijd-

genoot heeft duidelijk nog nooit een suiker-spin gehad en kijkt nogal wantrouwig naar de roze wolk op een stokje – voor haar ook een avontuur dus. En zo hebben kinderen én ouders een spannende en feestelijke dag, daar in Oss.

Oh ja, en hoe zit het nou met die giraffen? Een heimelijke achtervolging levert uitsluitend op als ze uit zicht verdwijnen voor een pauze. De twee giraffen worden ‘bediend’ door elk één persoon die op stelten staat en met de armen op een soort krukken steunt, zodat de giraf mobiel is. De lange nek wordt bewogen door het bovenlichaam van de bediener. Ongetwijfeld spannend om te doen, maar zeker ook om naar te kijken. ●

tekst Rob Janssen
foto’s Rik Bollen, Rob Janssen, Ruud Rogier

SPELEN DOE JE BUITEN

Behalve het kinderfestival in de speeltuin stonden er nog drie elementen op het feestprogramma: een bedankavond voor de vrijwilligers, de uitgave van een speciaal jubileumboekje en, voorafgaand aan het feest in de speeltuin zelf, op 3 juni een symposium over het belang van buiten spelen voor de ontwikkeling en de gezondheid van kinderen. Sprekers waren de pedagoog Micha de Winter, ontwerper Openbare Ruimte Gaby Getrouw, afdelingshoofd van Jantje Beton Pauline van der Loo en SP-Tweede Kamerlid Michiel van Nispen. Hij stelde: ‘Drie procent van alle buitenruimte zou geschikt moeten zijn als speelruimte. Op verschillende plekken bevechten we dit lokaal. Of je bouwt de speeltuin ‘gewoon’ zelf. Zoals de SP’ers in Oss.’

Ter ere van het 25-jarig jubileum van Elckerlyc is een boekje uitgegeven.

> GOED NIEUWS VOOR TREINREIZIGERS

Niet meer aan je lot overgelaten worden bij vertraging: dankzij SP-Europarlementslid Dennis de Jong is een doorbraak voor treinreizigers in zicht. Hij deed wetsvoorstellen die door de Interne Marktcommissie van het Europees Parlement met overweldigende meerderheid zijn aangenomen. Dat is goed nieuws voor alle passagiers. De Jong: 'Als deze wetgeving erdoor komt, moet de maatschappij waar je je kaartjes voor de gehele reis hebt gekocht, zorgen dat je zonder gedoe alsnog op je plaats van bestemming komt.'

Direct hulp

In de voorstellen is extra aandacht voor mensen met beperkte mobiliteit. De Jong: 'Volgens het VN-verdrag dat de rechten van mensen met een beperking regelt, moet iedereen op vrijwel dezelfde wijze

gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Daarvoor zijn vaak voorzieningen nodig en in mijn voorstellen moet assistentie direct beschikbaar zijn. De Europese Commissie dacht dat mensen met een beperking wel 48 uur van tevoren om assistentie zouden kunnen vragen. Dat is natuurlijk belachelijk en zet deze mensen gelijk op achterstand. In mijn voorstellen geldt het principe *turn-up and go* – aankomen en weg.'

Geld terug bij vertraging

De compensatie bij vertraging wordt ook passagiervriendelijker: 50 procent van de ticketprijs bij een vertraging tussen 45 en 90 minuten, 75 procent tussen anderhalf en twee uur, en 100 procent bij een vertraging van meer dan twee uur. De Jong: 'Daarnaast wordt de informatievoorziening

verbeterd en komen er veel meer plaatsen voor mensen die hun fiets meenemen.' Zowel de Europese consumentenorganisatie BEUC als de actiegroep voor mensen met een beperking EDF hebben enthousiast gereageerd. De voorstellen gaan nu naar de Vervoerscommissie van het Parlement en daarna kunnen de onderhandelingen met de Raad van Ministers beginnen. Een lange weg dus nog, maar dankzij de SP wel op het goede spoor.

foto: Can Pac Swire / flickrcc

> GEEN BEZUINIGING OP DE HUURTOESLAG!

Een aanval op huurders, noemt SP-Tweede Kamerlid Sandra Beckerman de kabinetsplannen om te bezuinigen op de huurtoeslag: 'Na jaren van forse huurverhogingen, extra belastingen op sociale huren en lange wachtlijsten, hebben de coalitiepartijen afgesproken te gaan bezuinigen op de huurtoeslag. Dat is onacceptabel.' Huurders die afhankelijk zijn van huurtoeslag moeten een groter deel van de huur

zelf gaan betalen. Het Nibud heeft berekend dat de koopkracht van huurders achterblijft bij de koopkracht van huiseigenaren, ook al worden de laagste inkomens ontzien. Beckerman: 'Ongeveer 1,3 miljoen mensen worden benadeeld. De tweedeling tussen huurders en huiseigenaren moet juist worden verkleind en niet vergroot, zoals dit kabinet doet.' De SP heeft samen met de PvdA een

voorstel ingediend om de bezuiniging op de huurtoeslag te stoppen. Op de Rijksbegroting levert de bezuiniging relatief weinig op, maar huurders voelen het zwaar in hun portemonnee. 'Het is oneerlijk dat het kabinet miljarden aan belastingvoordeel geeft aan multinationals, maar de eigen huurders in de kou zet.'

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

RUZIE MET SOPHIE

Op 13 juni sprak Rutte het Europees Parlement toe. Daarna waren de fractievoorzitters aan de beurt. Namens onze groep (Verenigd Links) sprak ik Rutte aan op zijn obsessie voor marktwerking. Daarbij noemde ik als voorbeeld de pensioenen. Voor ons zijn pensioenvoorzieningen een kwestie van solidariteit. Met elkaar hebben we een systeem opgebouwd waarbij iedereen recht heeft op AOW en daarnaast vaak een aanvullend pensioen waar werkgevers en werknemers samen aan meebetalen. Voor markt-fundamentalisten zijn pensioenen daarentegen een gouden markt. Ze redeneren als volgt: de bevolking vergrijsst en collectieve pensioenen worden onbetaalbaar. Daarom is het veel beter als iedereen zich individueel verzekert.

De Europese Commissie gebruikte dezelfde argumenten voor haar wetsvoorstel voor een 'Europees pensioenproduct'. Een aantal journalisten (verenigd in *Investigate Europe*) onderzocht hoe dat toch kwam. Een Amerikaanse superinvesteerder met de naam BlackRock bleek de deur platgelopen te hebben bij de Eurocommissarissen. Het beheerde vermogen van BlackRock is nu al 6300 miljard dollar maar de Europese pensioenmarkt kon er ook nog wel bij. Onze pensioenen in handen van een Amerikaanse superinvesteerder. Bah.

Na afloop bleek D66-Europarlementariër Sophie In 't Veld boos. Zij is namelijk rapporteur op dit onderwerp en had de belangen van de collectieve pensioenen veiliggesteld. Dat ik dat niet zag?! Zelf was ik ook bij het rapport betrokken, waar het gaat om de consumentenrechten. En die zijn goed geregeld, dus daar kon ik voor stemmen. Maar het einddoel deugt niet: een speeltje voor multinationals als BlackRock die zullen blijven zeggen dat collectieve pensioenen onbetaalbaar zijn. En dat terwijl iedereen weet dat individuele pensioenen minder rendement voor de burgers opbrengen en dus duurder zijn. Alleen betalen de werkgevers hier niet aan mee. Sophie mag boos zijn, maar haar pensioenproduct dient de belangen van de 10% – met BlackRock en de werkgevers voorop. De 90% wordt er alleen maar slechter van.

> SIMULTAAN-PROTEST TEGEN LUCHTVAART- OVERLAST

In zes plaatsen tegelijk protesteerden op 23 juni duizenden mensen, onder wie veel SP'ers, tegen de ongebreidelde groei van de luchtvaart. Uit de regio's rondom Schiphol, Rotterdam The Hague Airport, Lelystad Airport, Maastricht Aachen Airport, Eindhoven Airport en Groningen Airport Eelde klonk een heldere oproep aan de politiek: investeer in alternatieven, stop de oneerlijke concurrentiepositie van de luchtvaart tegenover de trein en de bus

De protestactie was een initiatief van Greenpeace en het Landelijk Bewonersbelang Luchtvaart (LBBL), een samenwerkingsverband van bewonersverenigingen uit de regio's rondom genoemde vliegvelden. SP-Tweede Kamerlid Cem Laçin, die de actievoerders in Rotterdam toesprak, lichtte de actiedag toe op Facebook: "Steeds meer mensen hebben overlast van het vliegverkeer. Geluidsoverlast maar ook uitstoot van ultrafijnstof kan grote gevolgen hebben voor de gezondheid. Terwijl enerzijds maatregelen worden getroffen om klimaatverandering tegen te gaan, krijgt de luchtvaart vrij baan om te groeien met meer CO₂-uitstoot als gevolg. Ook wordt de zwaar vervuilende luchtvaart uitgezonderd van het Klimaatakkoord van Parijs!"

foto Peter de Vos

foto's Liesbeth Hoogenboom

Protest in Lelystad (linksboven) en Rotterdam (rechtsboven en onder).

Laçin vervolgt: 'Door de groei op Schiphol staan ook de arbeidsvoorwaarden onder druk. Door maatschappijen als RyanAir, Wizz Air en Emirates is de race naar beneden ingezet en zijn werknemers hier ook overgeleverd aan flexcontracten met steeds slechtere voorwaarden. Kortom, we moeten inzetten op eerlijke

prijzen voor het vliegen Daarnaast investeren in goede, internationale treinverbindingen die kunnen concurreren met de luchtvaart. Samen strijden we voor een samenleving waarin mens, milieu, klimaat en arbeid centraal staan, niet de hebzucht van de luchtvaartlobby en multinationals."

> STUDENTENSTRIJD LAAIT OP

Zo'n vijfhonderd studenten, docenten en medewerkers van de Universiteit van Amsterdam (UvA) kwamen op 8 juni in actie tegen onderwijsbezuinigingen. Zo wil de universiteit ruim een miljoen bezuinigen op de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen en flink snoeien in het personeel van de afdeling Geesteswetenschappen. Studenten en universiteitsmedewerkers uitten hun onvrede met een Mars voor Onderwijs. Ook Amsterdams SP-fractievoorzitter Erik Flentge, SP-Tweede Kamerlid Frank Futselaar en leden van ROOD, jong in de SP, liepen mee. Na afloop van de mars zetten de studenten een ludiek tentenkamp op met muziek, discussie en sprekers. Het kamp werd diezelfde dag ontruimd door de politie, maar de acties gingen de volgende dag gewoon door. Ook in Utrecht, Nijmegen en Groningen worden studentenacties voorbereid.

foto Sandra Beckerman

> WIE BETAALT, BEPAALT DE WETENSCHAP?

Onderzoek van Follow the Money (ftm.nl) en Changerism (changerism.com) laat zien dat Shell betaalde voor het onderzoek dat aan de basis lag van het afschaffen van de dividendbelasting – waar bedrijven als Shell zelf de vruchten van plukken. De geheimzinnigheid over wie het onderzoek betaalde en twijfels van hoogleraren over de onafhankelijkheid en gebruikte methodes van het onderzoek, toont aan hoe ernstig de onafhankelijkheid van wetenschap onder druk staat. Op universiteiten, ook die in Rotterdam, blijken bedrijven invloed te kunnen uitoefenen op de leerstof en zelfs colleges te kunnen opkopen. ROOD-lid Burak Yildiz: 'Wij vragen daarom de universiteit de banden met Shell te

foto Arno van Veen©

heroverwegen en de onafhankelijkheid van de wetenschap te herstellen.'

> BOB RUERS NIEUWE GEDEPUTEERDE LIMBURG

Bob Ruers is op 15 juni geïnstalleerd als nieuwe gedeputeerde, oftewel provinciaal bestuurder, in Limburg. Hij volgt daarmee Daan Prevoop op, die eerder na forse kritiek vanuit Limburgse afdelingen zijn functie neerlegde. Ruers (71) was eerder gemeenteraadslid in Utrecht en lid van de Eerste Kamer namens de SP. Daarnaast nam hij in de jaren negentig het initiatief voor het Comité Asbestslachtoffers en stond hij als advocaat talloze mensen bij die kanker kregen als gevolg van blootstelling aan asbest. Enkele jaren geleden verhuisde Ruers van Utrecht terug naar zijn Limburgse geboortestreek. Zijn plek in de senaat wordt waargenomen door Geert Reuten, die tussen 2007 en 2015 ook al Eerste Kamerlid was.

foto Mynke Vissia

> CHEQUE VOOR DE BURGEMEESTER

foto SP Tilburg

De Tilburgse SP-fractievoorzitter Helma Oostelbos heeft burgemeester Weterings een cheque overhandigd van 3.286 euro. Heeft die dat nodig dan? Of is de gemeente Tilburg zo arm? Allebei niet. Het is het bedrag dat de SP overhield van het

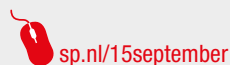
Burgemeester Weterings neemt de cheque in ontvangst uit handen van fractievoorzitter Helma Oostelbos.

fractiebudget van 2017. Oostelbos: 'Wat we niet gebruikt hebben, storten we terug aan de gemeente. Het gaat immers om gemeenschapsgeld.' Eerder stelde de Tilburgse SP voor om de financiële reserve die politieke partijen mogen hebben te verlagen van 50 naar 30 procent. Vonden de andere partijen niks. De SP houdt de lagere grens voor zichzelf wel aan. Voor zover bekend leverde dat ditmaal geen protest op bij de andere partijen...

BIJeenKOMST 15 SEPTEMBER

> ONS VERHAAL VOOR DE TOEKOMST

Op 15 september 2008 ging de financiële gigant Lehman Brothers failliet. Dat was het begin van de financiële crisis waar we volgens de kranten en rechtse politieke partijen nu helemaal uit zijn. Maar geldt dat ook voor de mensen die met keiharde bezuinigingen de rekening betaalden voor het wangedrag van de financiële wereld? Zijn er eigenlijk wel echt maatregelen genomen om een nieuwe crisis te voorkomen? Op 15 september 2018, de zaterdag vóór Prinsjesdag, organiseert Lilian Marijnissen een grote bijeenkomst waar zij haar verhaal en voorstellen voor de toekomst presenteert. Zet het alvast in je agenda. Als je op de hoogte gehouden wilt worden, meld je dan aan via onderstaande link:

> RUIMTE VOOR WOONWAGENS

De Leidse SP zet zich in voor het behoud van de woonwagencultuur in de stad en wil dat er voldoende standplaatsen voor woonwagens blijven. Volgens fractievoorzitter Antoine Theeuwen (foto) is de sociale cohesie onder mensen die op het Trekvaartplein in woonwagens leven bijzonder groot en heeft dat ook positieve invloed op de directe omgeving. Vandaar dat de SP ook een buurthuis in de directe omgeving bepleit. 'In het verleden heeft een buurthuis hier een belangrijke rol gespeeld, niet alleen in het leven van de bewoners maar ook voor alle mensen om het Trekvaartplein heen.'

foto SP Leiden

‘ALS JE BELEID MAAKT, MOET JE OOK DE GEVOLGEN ONDER OGEN ZIEN’

Emile Roemer wordt als interim-burgemeester in Heerlen op handen gedragen, lezen we in de krant. Ook andere SP-bestuurders blijken geliefd. Inwoners van Breda bedankten Patrick van Lunteren bij zijn afscheid zelfs met een verrassingsfeestje. Drie voorbeelden waarbij SP-wethouders het verschil maakten.

SPETTEREND SUCCES VOOR DUKENBURG

Kunnen bewoners zelf een binnenzwembad draaien? Die vraag kreeg SP-wethouder Renske Helmer-Englebert toen een zwembad in het Nijmeegse Dukenburg voorgoed dreigde te sluiten. Helmer: ‘Politiek gezien was dit project een mogelijke bananenschil. Maar als ik tevreden bezoekers en medewerkers spreek, dan ben ik heel trots op wat we samen hebben bereikt.’

Terwijl Renske Helmer samen met Hans Heinink en Georg Dietrich van Stichting Zwembad Dukenburg in de zwembadkantine terugblijkt op een succesvolle samenwerking, komt in het bad een groepsles Aquafit voor senioren op gang. Bij de receptie worden badgasten onthaald door vrijwilligers Joyce en Daisy. ‘Zwembad Dukenburg is een gezellig community-bad’, vertelt Daisy: ‘We zijn net een familie.’

Al van jongs af aan voelt Helmer, die inmiddels aan haar tweede termijn is begonnen in het Nijmeegse stadsbestuur, zich thuis in de buurt van zwemwater. ‘In mijn tienerjaren was het zwembad voor mij de ideale ontmoetingsplek. Wij hadden een buitenzwembad in ons dorp, en samen met een

groepje jongeren ruimde ik daar op en deed ik klusjes. Ook hadden we een duikplankstuntteam: de Stuntels. Daarmee heb ik een hoop gekke dingen uitgehaald.’

Bewoners doen het zelf

Het Nijmeegse stadsdeel Dukenburg is ruim vijftig jaar geleden gebouwd. ‘Het stadsdeel is gebouwd zodat mensen met een wat lager of middeninkomen toch bij de stad en in het groen konden wonen’, vertelt Helmer. Volgens de SP-wethouder heeft een deel van Dukenburg extra aandacht nodig. ‘Het is zeker geen achterstandsgebied, maar bepaalde wijken raken wat sleets. Daar moet extra energie in worden gestoken. Maar gelukkig kent Dukenburg heel betrokken bewoners, die graag willen zorgen voor hun omgeving.’

Hoewel Dukenburg in het verleden dertigduizend inwoners telde, wonen er volgens de voorzitter van Stichting Zwembad Dukenburg Hans Heinink nu nog maar een kleine zeventienduizend. ‘De huishoudens zijn kleiner geworden’, verklaart Helmer. Hierdoor nam de hoeveelheid voorzieningen in het stadsdeel gaandeweg af. Zo werd een paar jaar geleden ook Zwembad Dukenburg met sluiting bedreigd.

Helmer: ‘In 2012 werd besloten dat er bezuinigd moest worden op Zwembad Dukenburg, waardoor sluiting dreigde. Bewoners haalden zeventienduizend handtekeningen op om het bad te behouden. Laat ons het dan zelf beheren, was hun boodschap. Toen ik

twee jaar later wethouder van onder andere sport en vastgoed werd, moest er een keuze gemaakt worden. Of de toenmalige exploitant verder laten gaan met een korting van twee ton, of de bewoners een kans geven om voor datzelfde bedrag het zwembad te draaien.’

‘Dit moet gewoon kunnen’

Het vrijwilligersinitiatief Stichting Zwembad Dukenburg is geboren uit een samenwerking tussen zwemvereniging Aqua-Novio, buurtvereniging de Zevensprong en gay zwemvereniging Spetters. Georg Dietrich, bedrijfsleider van Zwembad Dukenburg, was er van meet af aan bij. ‘Zo’n anderhalf jaar later zijn we begonnen met het vormen van een stichting. Daarna zijn we bestuursleden gaan zoeken en kwam Hans erbij’, vertelt Dietrich. Heinink: ‘Mensen in Dukenburg willen graag zwemmen. Maar voor veel ouderen en gezinnen met een kleine beurs zou het een te hoge drempel zijn om hiervoor naar een ander deel van de stad te moeten. Baden elders in de stad zijn vanaf hier slecht te bereiken per openbaar vervoer: je bent al gauw een uur onderweg. Het is natuurlijk erg zonde en gevaarlijk als bijvoorbeeld kinderen om die reden afzien van zwemles.’

Hoewel Zwembad Dukenburg eigendom is van de gemeente, werd het bad destijds beheerd door een externe partij. ‘De toenmalige exploitant wilde niet bezuinigen en stond ook niet open voor zelfbeheer. We

konden als gemeente die partij echter niet zomaar aan de kant zetten. Bovendien was de grote vraag: kunnen bewoners wel zelf een binnenbad exploiteren?', blik Helmer terug. 'Nederland kende slechts één voorbeeld van een binnenbad in zelfbeheer, in Lichtenvoorde. Ik ging daar kijken en dacht: dit is Zwembad Dukenburg! Toen wist ik: dit moet gewoon kunnen.'

Geen ontslagen maar extra banen

Uiteindelijk trok de toenmalige exploitant zich terug. Helmer: 'Maar de stap naar zelfbeheer had nog wel wat voeten in de aarde. Het zwembadpersoneel werd onrustig, want wat ging er met hen gebeuren? Het beeld doemde op dat iedereen zou worden ontslagen.' Op 30 maart 2016 trok een FNV-protestmars door de stad om aandacht te vragen voor de toekomst van het zwembadpersoneel. 'Voor een SP-wethouder was het een ongemakkelijke situatie. Maar ik kan met trots zeggen dat er nu ruim twee keer zoveel mensen werkzaam zijn in het zwembad als toentertijd.'

Een knelpunt was destijds dat de cao voor zwembadpersoneel bepaalde dat de nieuwe werkgever niet met het personeel om tafel mocht voordat de overname rond was. Hei-

nink: 'Na de sleuteloverdracht hebben wij de medewerkers duidelijk gemaakt dat zij gewoon hun baan zouden behouden. Bovendien kunnen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hier nu vrijwilligerswerk doen en een opleiding volgen, en uiteindelijk in dienst komen. En sinds kort kunnen onze medewerkers hier ook een basisopleiding zwembadtechniek volgen.'

Veel emotie

Inmiddels is het zwembad zo succesvol, dat de stichting er volgens Heinink bij wijze van spreken een bad naast zou kunnen leggen.

Dietrich: 'Hoewel we moesten bezuinigen, hebben we de prijzen verlaagd en de openingstijden verruimd. Het eerste jaar dat het zwembad onder zelfbeheer ging draaien nam het aantal bezoekers toe met ongeveer veertienduizend.' Volgens Heinink probeert het zwembad bovendien zoveel mogelijk in te spelen op de verschillende behoeften van bewoners. 'Zo organiseren we zwemlessen voor kinderen met een rugzakje die geen groepsles kunnen volgen. Hiervoor vragen wij dezelfde prijs, terwijl er meer personeel moet worden ingezet.'

Het eerste jaar kreeg de stichting volgens Heinink veel steun vanuit de gemeente. Zo

was de afdeling Vastgoed nauw betrokken bij de noodzakelijke verbouwing van het zwembad. Helmer: 'Daar was ons ook veel aan gelegen, want politiek gezien was dit project een echte uitdaging. Het moest slagen. Naar de stichting toe ben ik altijd heel duidelijk geweest dat Zwembad Dukenburg een laagdrempelig bad voor de bewoners moest blijven. En dat heeft gelukkig heel goed uitgekapt.' Dietrich: 'Zowel wij als de gemeente zijn het gesprek met open vizier aangegaan. We hadden geen dubbele agenda's. Dat maakte de samenwerking prettig.'

Helmer: 'Toen ik in de zomer van 2016 officieel de sleutel van het zwembad kwam overdragen aan de Stichting Zwembad Dukenburg, was er veel emotie onder het personeel. Een dame ging met mij in discussie. Ik beloofde over een jaar met haar koffie te gaan drinken: of het nou goed of slecht ging met het zwembad. Een paar weken later trof ik haar tijdens de intocht van de Nijmeegse Vierdaagse. Met een open lach herinnerde ze mij aan de afspraak. In januari dronken we de koffie. Een mooi moment omdat het toch helemaal goed was gekomen.'

>>

Renske Helmer met links Hans Heinink en rechts Georg Dietrich.

‘WIE ENERGIE EN VERTROUWEN GEEFT, KRIJGT DAT OOK TERUG’

Buurtvrijwilligers Natasja Donkers en Marlous Fieret organiseerden in het diepste geheim een surpriseparty voor afzwaaiend SP-wethouder Patrick van Lunteren. Of ‘de fietsende wethouder met de wapperende manen’, zoals hij de afgelopen jaren in Breda bekend is komen te staan. Van Lunteren: ‘Wie energie en vertrouwen geeft, krijgt dat ook weer terug.’

Twee weken na het verrassingsfeestje trefden Patrick van Lunteren, Marlous Fieret en Natasja Donkers elkaar in de Sleutel: een ontmoetingscentrum in een voormalige school. Aan een prikbord in de hal hangt een foto van Van Lunteren en Donkers, beiden met opgestoken duim. Natasja Donkers licht toe: ‘Op die dag werd bekend dat dit gebouw mogelijk vrij zou komen voor de mensen uit de buurt.’ Terwijl het drietal terugblijkt op een geslaagde surpriseparty zijn werklieden druk in de weer op het dak van het schoolgebouw. Een complete verrassing was het feest, dat meer dan honderd bezoekers trok, overigens niet. Patrick van Lunteren: ‘Een van de genodigden stuurde mij een mailtje met de titel ‘surpriseparty’. Ik dacht: hé leuk, voor wie? Maar waar, wanneer en hoe bleef wel een verrassing.’ Het overgrote deel van de feestgangers heeft Van Lunteren leren kennen vanuit zijn wethoudersportefeuille wijkaanpak. Donkers: ‘Voor Patrick was het een feest, maar voor ons als vrijwilligers was het ook een hele mooie netwerkbijeenkomst.’

Huiskamer voor de wijk

Enkele maanden eerder troffen Patrick van Lunteren en Natasja Donkers elkaar op een ander feestje: de opening van de Sleutel. Het was het sluitstuk van een jarenlange zoektocht naar een geschikte locatie voor een ontmoetingsplek in de wijk de Haagse Beemden, met Donkers als drijvende kracht. ‘Vroeger waren ik en andere wijkvrijwilligers vooral buiten actief. We moedigden kinderen aan om minder achter de computer te zitten en vaker buiten te spelen. Maar ik merkte gaandeweg dat er in de wijk behoefte was aan een gezamenlijke binnenruimte,

waar je elkaar kunt ontmoeten. Voorheen hadden we buurthuis de Loper, maar die moest sluiten’, blikt Donkers terug. Van Lunteren vult haar aan: ‘Toen ik als wethouder begon was de Loper al een aflopende zaak. Het pand was verrot en er zat asbest in.’

Een voormalige kinderopvang kon, met hulp van Van Lunteren, voor een half jaar als onderkomen dienen voor de buurtvrijwilligers. Maar ook die locatie was rijp voor de sloopkogel. Een vrijgekomen – maar eigenlijk te krappe – ruimte in basisschool Olympia werd aangewezen als het volgende tussenstation. Donkers: ‘Maar de school ging steeds minder ruimte in beslag nemen. Op een dag hoorde ik van een ambtenaar dat het gebouw leeg zou komen te staan.’ Ze klom meteen in de pen om het schoolgebouw aan te vragen als permanente ontmoetingsplek voor de buurt. Twee maanden later volgde het verlossende woord. Inmiddels draait het centrum op volle toeren. ‘We geven twee ochtenden in de week taalles, waar heel veel animo voor is. Ook organiseren we koffie-ochtenden, naailes en activiteiten voor kleine en grotere kinderen uit de wijk. We koken ook veel samen, want de Haagse Beemden is een wijk met veel nationaliteiten.’

Frappant is dat de Sleutel officieel geen buurthuis mag heten. Want dat woord ligt politiek gevoelig in Breda, aangezien in de periode 2011-2014 verschillende buurthuizen hun deuren moesten sluiten. Van Lunteren: ‘Voordat ik aantrad als wethouder was de politieke lijn: het gaat om de activiteiten en niet om de stenen. Als mensen bijvoorbeeld willen bingoën, dan zoeken ze maar plek in een bejaardentehuis, dacht men. Maar buurten hebben een laagdrempelige huiskamer nodig. Om initiatieven als de Sleutel te steunen, moest ik een trendbreuk in het beleid forceren. Dat heeft mij ook wel wat kruim gekost als wethouder.’

Buur voor Buur

Marlous Fieret is eveneens een betrokken buurtvrijwilliger, maar naar eigen zeggen in een ‘totaal andere wijk.’ Fieret: ‘Zandberg West staat bekend als een van de betere wijken, waar de huizenprijzen door het plafond schieten. Maar in elke wijk wonen wel mensen die hulp nodig hebben. Daarom ben ik met buurtbewoners in gesprek gegaan om

hen aan elkaar te matchen. Zo ontstond het initiatief Buur voor Buur.

Toen Fieret haar initiatief voorlegde aan ambtenaren, stuitte zij echter op onbegrip. Want in een rijke wijk als Zandberg is toch niets aan de hand, veronderstelden zij. ‘Patrick moedigde me gelukkig aan om me

niet uit het veld te laten slaan. Ik ging op onderzoek uit en stuitte op bijzondere hulpvragen.' Ze haalt een recent voorbeeld aan: 'Laatst ging ik op bezoek bij een chronisch zieke mevrouw uit mijn wijk, die nauwelijks meer kan lopen. Hierdoor kan zij haar tuintje niet meer onderhouden. We stuurden vervolgens vier brede mannen op haar af,

en binnen een uur was de tuin opgeknapt. En nu is zij onze contactpersoon voor haar stukje van de wijk.'

Het buurtinitiatief van Fieret bleek uiteindelijk een eyeopener voor ambtenaren. 'Sommigen wisten niet eens dat er ook in mijn wijk mensen wonen die onder de ar-

moedegrens leven', vertelt zij. Van Lunteren: 'Er waren amper activiteiten in Zandberg, maar omdat het een rijkere wijk is dreigden ambtenaren het initiatief van Marlous dood te slaan.'

Wat is volgens supervrijwilligers Donkers en Fieret het recept om buurtbewoners bij elkaar te brengen en houden? Vertrouwen, aandacht en volharding zijn woorden die tijdens het gesprek geregeld vallen. Fieret: 'Mijn vriend klaagt weleens dat ik zo vaak buiten de deur ben. Dan zeg ik: jij bent nu een duurzaam huis aan het bouwen, maar ik wil een duurzame maatschappij. Daar doe ik het voor, voor onze kinderen.'

Eilandjes verbinden

Vertrouwen en aandacht zijn volgens het duo ook eigenschappen die de werkwijze van Patrick als wethouder typeerden. Patrick: 'Ik ben door de stad gaan fietsen om iedereen in Breda die goed bezig is een hart onder de riem te steken. En door wijkplatforms op te richten wilde ik bewoners het vertrouwen geven om zelf te beslissen over het budget voor hun wijk. Zodat zij niet eerst langs een ambtenaar hoeven om bijvoorbeeld een buurtbarbecue te organiseren of een wipkip aan te schaffen.' Volgens Donkers groeit het wijkplatform van de Haagse Beemden inmiddels uit tot een plek waar niet alleen geld wordt verdeeld maar ook kennis, kunde en menskracht wordt uitgewisseld. 'Losse eilandjes worden met elkaar verbonden.'

Hoewel Van Lunteren nu wethouder af is, wil hij de wijkplatforms op de voet blijven volgen. 'De menselijke maat, de buurt als de basis: dat zijn belangrijke uitgangspunten voor de SP. Ik ben dan geen wethouder meer, maar als afdelingsbestuurslid van de SP Breda blijf ik gewoon fietsen. De nieuwe wethouders hebben bovendien gezien waar deze manier van werken toe geleid heeft. Niet iedereen krijgt zomaar een surprise-party. Wie energie en vertrouwen geeft, krijgt dat ook terug. En mensen als Natasja en Marlous, die ervaren hetzelfde in hun wijken. Dankzij hen komt hier nu een hoop energie los.'

>>

Vlnr: Natasja Donkers, Patrick van Lunteren en Marlous Fieret.

CULTUUROMSLAG MET DE HULPDIENST

De Amsterdamse SP regelde in het coalitieakkoord van 2014 miljoenen extra voor armoedebestrijding. Maar lang niet alle Amsterdammers die recht hadden op extra ondersteuning maakten hier ook gebruik van, ontdekte toenmalig SP-wethouder Arjan Vliegthart een jaar later. De SP-Hulpdienst bleek een onmisbare partner in de strijd tegen armoede.

Hoewel Arjan Vliegthart onderweg naar hulpdienstvrijwilliger Ineke Fritschij eventjes verdwaalde, is haar woning in Amsterdam Zuidoost verre van onbekend terrein voor hem. De jonge Vliegthart woonde van 1985 tot 1992 slechts twee huizen verderop. 'Ineke was mijn buurvrouw. Met haar zoon heb ik jarenlang Monopoly gespeeld en gevoetbald.' Op de keukentafel van Fritschij ligt de roman Wees Onzichtbaar, van Murat Isik. Vliegthart: 'Een geweldig boek over de Bijlmer in de tijd van mijn jeugd. De sfeer is zo herkenbaar.'

'Maar ik ben hier niet alleen omdat Ineke een onderdeel van mijn privégeschiedenis is', benadrukt Vliegthart. Ook in het professionele leven van de SP'er die pas enkele weken wethouder af is ('Ik zit nog in de afkickfase') zijn Fritschij en haar collega's van de hulpdienst van grote waarde geweest. Vliegthart: 'Toen ik vier jaar geleden begon als wethouder hadden we veel extra geld voor armoedebestrijding geregeld. Het budget was met 25 procent toegenomen, er kwam 20 miljoen extra per jaar bij. Maar vervolgens bleek dat we slechts 60 procent van de mensen die recht hebben op deze armoedeverzoeken wisten te bereiken.' Een jaar later lag acht miljoen van het jaarlijkse budget voor armoedebestrijding nog op de plank. De SP-wethouder koos voor een onorthodoxe aanpak om het bereik van de armoedeverzoeken te vergroten. 'De SP Amsterdam had al lange tijd een actieve hulpdienst, onder leiding van Carlien Boelhouwer. We kwamen op het idee om een tour te maken langs de wijken waar naar ons idee veel mensen wonen die recht hebben op armoedeverzoeken.'

Pak je kans

Met deze 'Pak je kans'-tour trok de hulp-

dienst kriskras door de stad: van Amsterdam Zuidoost naar Nieuw-West, van de Pijp naar Betondorp. Zo'n vijftig SP-vrijwilligers waren betrokken bij de operatie. 'Ik weet nog dat het 'Pak je kans'-spreekuur in Holendrecht hartstikke veel mensen trok', blikt Fritschij terug. 'Er waren zelfs discussies over wie er als eerste aan de beurt was.' De 'Pak je kans'-tour heeft er volgens Vliegthart mede voor gezorgd dat het bereik van de Amsterdamse armoedeverzoeken inmiddels boven de 80 procent uitkomt. Volgens de voormalig SP-wethouder heeft de tour bovendien aangetoond dat het uitmaakt wie er in het stadsbestuur zit. Ook resulteerden de signalen die tijdens de tour zijn opgehaald in een initiatiefvoorstel van toenmalig SP-gemeenteraadslid Peter Kwint. Hierin stelde de SP-fractie onder andere voor om aanvraagformulieren voor armoede-

devoorzieningen te vereenvoudigen en kinderen uit minimagezinnen vanaf groep 5 in aanmerking te laten komen voor een laptop. Het SP-initiatief leidde volgens Vliegthart tot grote commotie en verontwaardiging in de Amsterdamse gemeenteraad. 'Men vond het not done dat ik als wethouder in SP-jas op pad ging met de Hulpdienst. Ook deden andere partijen er een beetje schamper over dat de SP op basis van een paar bijeenkomsten zou weten hoe het beter moet. Daar was Peter terecht boos over, want we hadden meer dan duizend mensen gesproken. Maar toen de commotie was weggezaakt, kwam men erachter dat ons plan zo slecht nog niet was.'

Solide en betrouwbare hulp

Hoewel Fritschij zelf geen SP-lid is ('Ik ben verbonden aan geen enkele politieke partij'),

Arjan Vliegthart en Ineke Fritschij.

foto Martijn van de Griendt©

doet dit niets af aan het enthousiasme waarmee zij zich inzet voor de Amsterdamse SP-Hulpdienst. 'Ik ben gepensioneerd, en vind het boeiend om mij in allerlei soorten problemen te verdiepen. Het geeft heel veel voldoening om mensen enigszins opgelucht de deur uit te zien gaan.' Sommige hulpvragen kunnen volgens Fritschij wel maanden in beslag nemen. 'Neem bijvoorbeeld een gezin dat ik nu help. Vanwege een ontslagvergoeding steeg het inkomen van deze familie in één jaar flink. Het gevolg was dat over dat jaar de ontvangen toeslagen dienden te worden terugbetaald. Ik heb deze mensen geholpen met het aanvragen van een betalingsregeling. "Zonder jouw hulp waren we finaal in de ellende terechtgekomen", kreeg ik te horen.' Volgens Vliegenthart heeft de Amsterdamse Hulpdienst niet voor niets ook onder gemeenteambtenaren

de reputatie van een solide, betrouwbare en competente instelling.

Naast problemen met de belastingdienst, liggen volgens Fritschij ook communicatieproblemen aan de wortel van veel hulpvragen. 'Wij krijgen vaak mensen over de vloer die een brief hebben ontvangen die zij niet begrijpen. Bijvoorbeeld omdat ze geen of slecht Nederlands spreken. Dit gold ook voor een man met twee schoonmaakbaantjes, die onlangs bij ons aanklopte. Hij begreep niet dat hij aangifte moest doen omdat hij toch in loondienst was, en reageerde dus niet op de verzoeken van de belastingdienst. Naast de aanslag legde de belastingdienst hem ook nog een boete op vanwege dit verzuim. Hij moest aangifte doen omdat beide werkgevers rekening hadden gehouden met de loonheffingskorting. Dat kan maar eenmalig. Door beide inkomsten bij elkaar op te tellen kwam hij bovendien in een hogere schijf. Dus hij moest niet alleen een hoger belastingtarief, maar ook de onterechte heffingskorting aan de belastingdienst voldoen.'

Snap de brief

'Het probleem is dat deze mensen te snel worden gebrandmerkt als fraudeur', reageert Vliegenthart. 'Dus ook als mensen een fout maken, gaat de overheid al gauw uit van opzet. Het heersende mensbeeld is dat degenen aan de onderkant van de samenleving, die moeite hebben om overeind te blijven, in potentie grotere fraudeurs zijn dan bankiers die voor miljoenen de boel oplichten. Met hen hebben de gezagsdragers wel piëteit.' Daarnaast benadrukt Vliegenthart dat niet alleen anderstaligen worstelen met de Nederlandse bureaucratie. Hij wijst er op dat een op de zeven Amsterdammers een licht verstandelijke beperking heeft. 'Om hen tegemoet te komen heb ik het project 'Snap de brief' in het leven geroepen. Hierbij kunnen mensen de hulp van een student van de Hogeschool van Amsterdam inschakelen als zij een brief niet begrijpen. Zo leren wij als gemeente ook hoe wij onze communicatie kunnen verbeteren.'

Zelf nadenken

Maar het is niet alleen de communicatiestijl, maar vooral ook de inhoud die telt, benadrukt Vliegenthart. 'Veel mensen wantrouwen de overheid. Dus iets beter uitleggen is niet per definitie de oplossing. Zo gebruikte het loket van Sociale Zaken toen ik aantrad

een uitnodigingsbrief voor bijstandsgerechtigden, die eindigde met: "Als u niet komt, dan heeft dit gevolgen voor uw uitkering." Deze brief begint nu met de zin: "Hoe gaat het met u?". Dat is een geweldig verschil. Op een gegeven moment belde een advocaat van een bijstandsgerechtigde met de vraag of dit serieus een brief van de gemeente Amsterdam was. Want zo'n brief had hij nog nooit gelezen. En wat bleek bovendien: mensen reageren sneller als je hen een vriendelijke brief stuurt.'

Deze cultuuromslag is ook bij de hulpdienst niet onopgemerkt gebleven. Fritschij: 'Ik ga geregeld mee naar de gemeente, en merk dan vaak dat mensen die een bijstandsuitkering moeten aanvragen met angst en beven naar het loket gaan. Ik herinner me nog goed een man met opgroeiende kinderen en een ernstig zieke vrouw. Na zijn onvrijwillig ontslag had hij recht op twee jaar WW. Bij beëindiging van de WW-uitkering was hij gedwongen een bijstandsuitkering aan te vragen. Ondanks twee jaar intensief solliciteren had hij nog geen nieuwe baan gevonden. De gemeenteambtenaar had veel oog voor zijn huiselijke situatie, en stelde hem voor om eerst voor zijn gezin te zorgen. Het zoeken naar werk kwam nu even op de tweede plaats. Klasse!'

Vliegenthart: 'Het was als wethouder mijn eer te na om regels te bedenken die op papier goed zijn, maar onvriendelijk worden uitgevoerd. Ik heb daarom zo veel mogelijk geprobeerd niet alleen op hoofdlijnen te besturen, maar ook oog te houden voor individuele gevallen. Want als je beleid maakt, moet je ook de gevolgen onder ogen zien. De Hulpdienst hield mij hierin scherp. Maar ook heb ik van meet af aan geïnvesteerd in mijn relatie met de ambtenaren. Ik merkte dat zij vaak verstrikt raakten in al die regels waar zij mee te maken hadden. Ik spoorde hen daarom aan om eerst zelf na te denken, en daarna pas naar de regels te kijken. Bij mijn afscheid heb ik nog benadrukt dat ook ambtenaren beter functioneren, wanneer je hen de ruimte geeft. En in die manier van werken is Amsterdam toch vrij uniek.' •

tekst Lesley Arp

SOEP EXPRESS

WIE WORDEN DE NIEUWE HENK?

DE SOEP EXPRESS IS EEN KAR die gebruikt kan worden als soep-uitdeelpunt. Maar dat is een wel erg saaie omschrijving. Want de kar is een heus kunstwerk van de internationaal vermaarde kunstenaar Joep van Lieshout. En de soep – halal, kosjer, vegetarisch, veganistisch, zonder toegevoegde suiker en vooral heel lekker – is ontwikkeld samen met wijlen culinair toprecensent Johannes van Dam.

Bevroren jerrycans

SP'er Henk van der Wal was jarenlang het gezicht van het SoeP Express-team – meestal samen met zijn vrouw Teuni, Willem van den Broek of Peter van Dop. Hij is nog volop actief, maar het wordt wel tijd opvolgers te zoeken. Je maakt heel wat mee, weet Van der Wal te vertellen: 'In 2013 gingen we op campagne voor Die Linke in Nedersaksen.

Het was januari, 15 graden onder nul. Ik had er niet aan gedacht dat water dan bevroert. Alle jerrycans met water – nodig om de soep aan te maken en de afwas te doen – waren ijsblokken geworden. Gelukkig hadden ze een bad in het hotel. Jerrycans erin, de hele nacht steeds het hete water ververst. Ik was kei-kapot, maar 's morgens was alles eindelijk ontdooid en weer klaar voor gebruik!

Tactische en technische tips

In Parijs leerde Henk dat een soepkar met de letters SP voor Fransen heel logisch was: 'Het publiek dacht dat de letters SP stonden voor *Soupe Populaire*, de naam voor de gaarkeukens in Parijs en andere steden waar heel vroeger armlastigen een prak konden komen halen.' De SoeP Express was in Parijs omdat daar een tentoonstelling was, waar werk van SP-vormgever Thonik werd ge-

> KOM TEAM SOEP EXPRESS VERSTERKEN!

De SP zoekt vrijwilligers met enthousiasme, tijd en gevoel voor evenementenorganisatie. Vind je het leuk om bij acties, partijbijeenkomsten en demonstraties uit te rukken met de SoeP Express? Je wordt – samen met anderen – ambassadeur van de partij, met een compleet ingerichte bus met een prachtig rijdend kunstobject. Mensen worden blij van je enthousiasme, de SoeP Express en de soep.

Heb je belangstelling én een BE-rijbewijs, neem dan vóór 1 augustus contact op met Harre van der Nat van het SP-evenemententeam: hvdnat@sp.nl of bel 06-483 817 15. We nodigen je dan snel uit voor een bijeenkomst in Amersfoort, waar we je meer uitleg kunnen geven.

Henk en Teuni met de SoeP Express in Parijs.

toond. Veel verhalen uit het buitenland; niks uit Nederland? 'Nee, bij ons gaat alles altijd van een leien dakje', grapt Van der Wal. Daar kan hij zelf ook veel aan bijdragen: 'Je komt op veel plaatsen, ook waar je nog nooit van gehoord had. Je ontmoet en spreekt veel en vaak enthousiaste actievoerders en je kunt ze voorzien van tactische en technische tips voor het welslagen van een straatactie. Je bespreekt immers voor zo'n bezoek altijd met de aanvragers hoe we het gaan aanpakken.' Op de vraag om één eigenschap te noemen die toekomstige SoeP Expressers echt moeten hebben, komt Van der Wal er met twee: 'Goed ambassadeurschap voor de partij, gecombineerd met stalen zenuwen.' Niks leien dakje dus... •

tekst Diederik Olders

foto's Henk van der Wal, SP archief

SoeP, naar recept van Johannes van Dam en gemaakt in De Kleinste Soepfabriek.

Rondrijden met een heus kunstwerk

Kleumen in Nedersaksen.

VAN GEGRAAI GAAN WE ALLEMAAL KOPJE ONDER

Topbeloningen en bonussen werken niet, toont onderzoek keer op keer aan. Ze stimuleren het beperkte belang van het individu, niet het grotere belang van allen. Ze breken motivatie af en zorgen zeker niet voor betere prestaties. Zou jij de bal nog afspelen als je betaald werd per doelpunt?

GEEN PARTIJ STELT OVERDREVEN TOPBELONINGEN, gegraai en de bonuscultuur zo consequent aan de kaak als de SP. Zo nam Lilian Marijnissen in april nog het woord op de aandeelhoudersvergadering van ING, waar zij de top opriep om af te zien van een enorme loonsverhoging. Ook stelde zij voor om de beloning voor de hoogste bestuurders onder de cao te brengen. Rechtse partijen roepen dan altijd graag dat zoiets voortkomt uit afgunst: SP'ers zijn gewoon jaloers dat zij niet zo rijk zijn.

Maar het probleem dat de SP heeft met graaien aan de top heeft natuurlijk niets met afgunst te maken. Het is in eerste instantie ideologisch. De macht verschuift steeds meer naar het kapitaal; de mensen die het

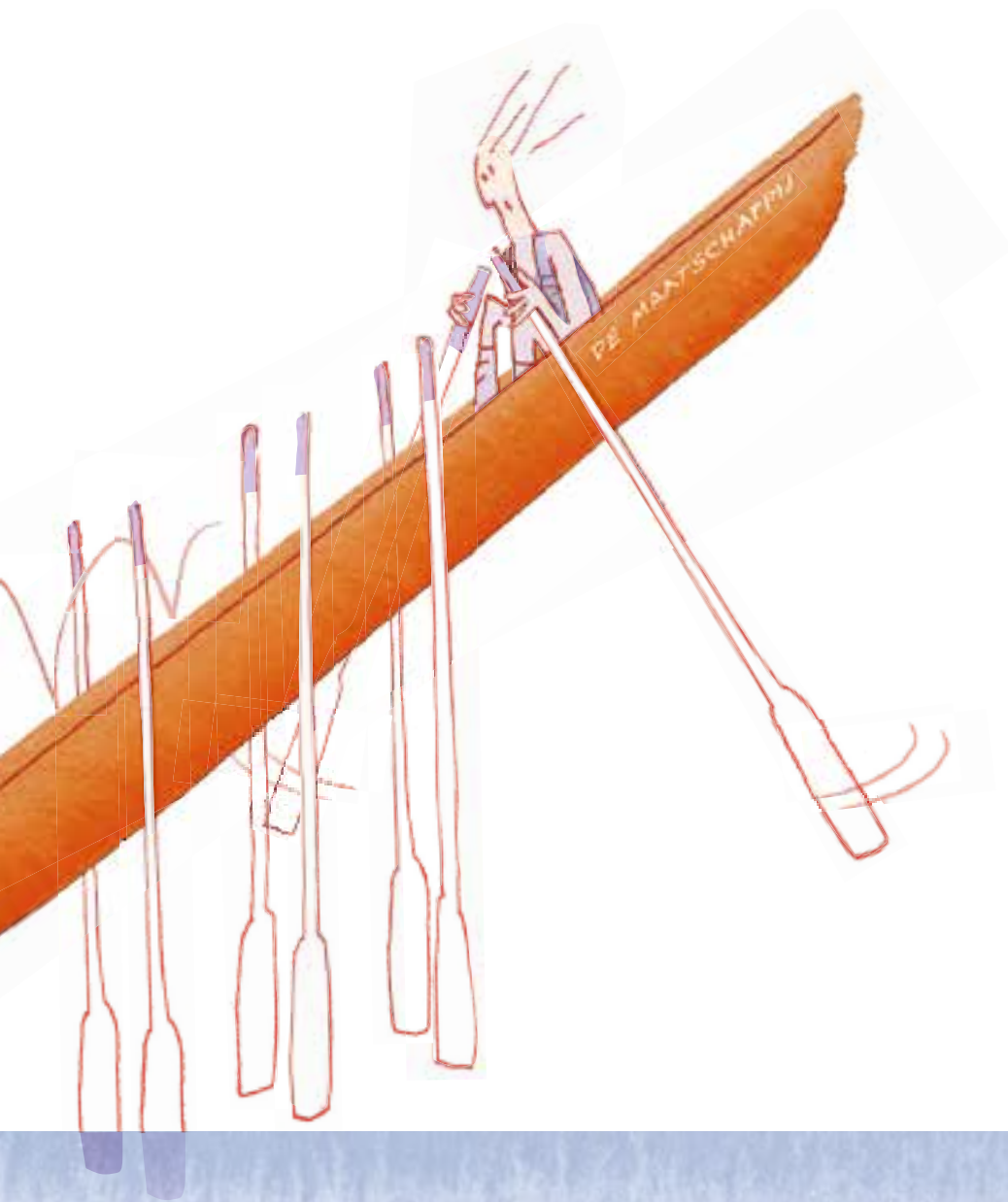
werk doen, mogen de restjes verdelen. Dat is een wereldwijd, maar zeker ook een Nederlands probleem. Na de VS is Nederland het land met de grootste vermogensongelijkheid van alle zogenaamd 'ontwikkelde' landen. Wat veel mensen vergeten is dat ongelijkheid en graaien aan de top niet alleen onrechtvaardig is, maar simpelweg slecht voor iedereen. Voor de ontvanger, voor anderen die geen topbeloningen en bonussen ontvangen én voor de samenleving als geheel. Een kleine tour langs het onderzoek over dit onderwerp.

TOPBELONINGEN EN BONUSSEN: DE ONTVANGER

Werken topbeloningen en bonussen? Om het idee erachter te begrijpen, hoef je niet gestudeerd te hebben. Kinderen opvoeden of een teamsport spelen, zoals voetbal, maakt de essentie al duidelijk.

Voetballers

Stel, je speelt voetbal en je trainer gaat elk doelpunt belonen met een bonus voor degene die scoort. Goed idee, denk je misschien, komt er eindelijk wat vaart in dat elftal. Maar nu sta jij vrij voor het doel. Je medespeler heeft de bal – en schiet. Naast. Kon ook niet anders, vanuit die hoek. Maar andersom: zou je zelf de bal nog afspelen als je betaald werd per doelpunt?

Flauw hoor, zal je misschien zeggen. Natuurlijk lokt een speler op doelpunten beoordelen egoïstisch gedrag uit. Maar hoe zijn individuele spelers dan wel te beoordelen? Bedenk maar eens iets. Assists? Passes die aankomen? Schoten vanuit het strafschopgebied die tussen de palen gemikt zijn? Bij elk criterium ontstaat steeds hetzelfde probleem: je lokt spelers uit om bepaald gedrag te vertonen, ongeacht of dat op dat moment het beste voor het spel is.

Bonussen werken niet in het voetbal, zeggen experts dan ook. Het is namelijk praktisch onmogelijk om meetbare, individuele richtlijnen op te stellen die per definitie bijdragen aan het uiteindelijke doel: als team de wedstrijd winnen. In het voetbal wordt

niet door voorgeprogrammeerd gedrag maar door de context bepaald wat je moet doen. Een consultant die spelers helpt bij het onderhandelen over contracten, zegt hierover in een artikel over individuele bonussen voor voetballers op De Correspondent: 'Het is nagenoeg onmogelijk, denk ik, om bonussen toe te kennen op basis van wedstrijdstatistieken – schoten op doel, tackles, etc. – omdat ze bijna altijd suboptimaal gedrag bevorderen.' Suboptimaal betekent: optimaal presterend op een subdoel, maar niet optimaal presterend op het totaaldoel.

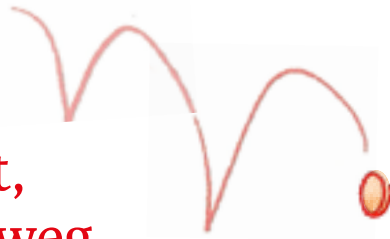
Kinderen en CEO's

Ooit gaf beloningsexpert Xavier Baeten zijn kinderen een beloningskaart. Voor elk klusje dat ze in en rond het huis deden, kregen ze

een punt. Als ze tien punten hadden, mochten ze iets kleins uitzoeken in de speelgoedwinkel. Het werkte ongelooflijk goed, vertelt Baeten: 'Tot ik iets vroeg wat geen punten opleverde. Dan weigerden ze gewoon om het te doen.'

Baeten promoveerde aan de Universiteit Gent op de link tussen deugdelijk bestuur en topsalarissen. Dit voorjaar werd hij geïnterviewd door het Financieele Dagblad, naar aanleiding van de discussie over bonussen en topbeloningen in Nederland. Ondanks het genoemde protest van onder anderen SP-leider Marijnissen en anderen in het land en op aandeelhoudersvergaderingen had de top van ING en Shell zichzelf net een flinke loonsverhoging willen geven.

In een samenleving die zo werkt, valt het onderlinge vertrouwen weg

CEO's zijn niet anders dan kinderen, zegt Baeten. Geef ze een beloning voor bepaalde taken die ze normaal gesproken toch wel zouden doen of moeten doen, en ze gaan zich voortaan zo gedragen dat ze het maximale aantal beloningen binnenhalen. Na een tijdje doen ze niets meer als er geen beloning tegenover staat.

Puzzelaars en ouders

Baeten zegt hiermee eigenlijk niets nieuws. Al tientallen jaren kennen we experimenten die exact deze relatie vinden tussen intrinsieke motivatie en beloning. Al in 1971 onderzocht een wetenschapper wat er gebeurt als je mensen die in hun vrije tijd graag kruiswoordpuzzels maken, daarvoor gaat betalen. Wat bleek? Ze gingen niet méér, maar juist minder puzzels maken. Mensen begonnen hun hobby te zien als werk, waardoor de associatie met plezier en ontspanning hun afgenomen werd.

Een beloning is de beste manier om de intrinsieke motivatie weg te nemen, blijkt uit veel meer experimenten rond motivatie en betaling, vooral als die beloning tijdelijk is. Intrinsieke motivatie is het tegenovergestelde van extrinsieke motivatie; die laatste betekent alleen iets willen doen vanwege de beloning die ervoor geldt. Ga iemand betalen, en de betaling wordt belangrijker dan het plezier. Als de betaling stopt, is ook het plezier in de activiteit weg.

Andersom bestaat het verband ook. In een experiment zette een crèche een kleine boete op ouders die hun kind te laat ophaalden. Het gevolg was dat meer ouders te laat kwamen. De boodschap was namelijk dat je te laat komen kunt afkopen. De intrinsieke motivatie om op tijd te komen viel daarmee weg.

Bestuurders en accountants

'Helaas is de mens niet in staat op een positieve manier gestuurd te worden door financiële prikkels', vat Manuel Lokin de huidige status quo effectief samen. Lokin promoveerde dit voorjaar op een onderzoek naar de beloning van topbestuurders bij

beursgenoteerde vennootschappen. 'Ze werken te goed,' zegt Lokin in het Financieel Dagblad, 'waardoor bestuurders hun opdracht vernauwen tot het op korte termijn halen van individuele doelen, ook als dat ten koste gaat van het grotere belang van het welzijn van de onderneming op de lange termijn.'

Prestatiebeloning maakt haar belofte niet waar, concludeert Lokin. Commissarissen moeten afstappen van het financieel motiveren van bestuurders: 'Dat werkt toch niet.'

Herman van Brenk promoveerde vorig jaar december aan Nijenrode op beloningsprikkel voor accountants. Uit zijn onderzoek blijkt dat bonusstructuren de controlekwaliteit belemmeren. Een financiële prikkel is bij de vaak intrinsiek gemotiveerde accountants niet nodig, zegt Van Brenk, en blijkt zelfs contraproductief te werken. 'Probeer juist deze (intrinsieke, -red.) motivatie centraal te stellen en minder te focussen op beloning in geld. Dat past ook heel mooi bij de functie die accountants in de maatschappij vervullen.'

TOPBELONINGEN EN BONUSSEN: DE NIET-ONTVANGER

Onderzoek na onderzoek laat dus zien dat financiële prikkels slecht zijn voor de kwaliteit en de productiviteit van het werk. Bij al het gepraai hoort ook dat er mensen zijn die de bonussen en topsalarissen niét krijgen. Wat doet dit met hen?

Rechtvaardige apen

De Nederlandse primatoloog Frans de Waal vond een deel van het antwoord bij de apen. In een experiment zette hij twee apen gescheiden van elkaar, maar wel in elkaars zicht. Hij liet de apen vervolgens steentjes aan de onderzoeker geven, in ruil voor stukjes komkommer. Apen kunnen dit eindeloos blijven herhalen. Maar vervolgens geeft de onderzoeker aan één aap een druif in ruil voor een steentje. De aap is blij, want apen vinden druiven veel lekkerder dan komkommer. Ook de tweede aap reageert opgetogen: er wordt nu blijkbaar in druiven

betaald. Maar hij blijft gewoon komkommer krijgen. Dat bevalt hem niet. Hij probeert het één keer, twee keer, drie keer, steeds feller, maar hij blijft komkommer krijgen, terwijl hij ziet dat de eerste aap druiven blijft krijgen. De aap ontsteekt in woede en smijt de steen weg: bekijk het maar, ik stop ermee. In 2011 ging een filmpje van dit experiment de wereld over als verklaring voor Occupy Wall Street.

Bekijk de rechtvaardige apen hier: sp.nl/apen

Sociale wezens

Op de alternatieve aandeelhoudersvergadering van ING, buiten bij Muziekgebouw aan het IJ, spreekt ING-schoonmaakster en voorzitter van het schoonmakersparlement Khadija Tahiri-Hyati: 'Voor die drie miljoen per jaar van Ralph Hamers moet ik honderd-twintig jaar poetsen.'

In de hele westerse wereld blijven sinds de jaren tachtig de lonen van het grootste deel van de werkende bevolking steeds verder achter bij de bedrijfswinsten, de bonussen en de topsalarissen voor bestuurders. Om de metafoor door te zetten: de financiële sector en de bestuurders krijgen druif na druif, terwijl de mensen die het werk op de vloer doen komkommer blijven krijgen. De koopkracht van de minst verdienende 40 procent Nederlanders is de afgelopen veertig jaar gedaald. De helft van de 1,2 miljoen Nederlanders in armoede behoort tot een gezin waar werk het hoofdkomen vormt. Is het werk van de bestuursvoorzitter van ING echt 130 keer moeilijker of belangrijker dan dat van degene die zijn lunch bereidt of zijn bureau schoonmaakt? Ongelijkheid breekt het gevoel voor rechtvaardigheid.

Mensen zijn sociale wezens, zegt onderzoeker Richard Wilkinson. We zijn van oorsprong groepsdieren, voor ons overleven

zijn we afhankelijk van elkaar. We kijken voortdurend naar elkaar om onze plek in de groep te bepalen. Niet onze absolute welvaart, maar onze relatieve positie geeft ons zekerheid. Klinkt dat gek? Vraag je dan af of je liever rijker dan gemiddeld in een arme samenleving bent, of armer dan gemiddeld in een rijke samenleving. Mensen kiezen voor het eerste, zelfs al zijn ze dan feitelijk armer. Het gaat een mens niet om absoluut inkomen, maar om relatief inkomen. Om sociale status.

Sociale vergelijking

Daarom is de vraag wat Ralph Hamers kan doen met drie miljoen, wat hij niet ook al kan doen met twee miljoen, dus niet zo relevant. Het gaat erom ten opzichte van wie hij zijn sociale status bepaalt. Beloningsexpert Baeten vertelt over een ceo die bij een andere ceo was uitgenodigd in een chique villawijk en daarna zuchtte dat hij die mensen nooit zelf kon uitnodigen, 'want ze zullen lachen om ons huis.' Baeten: 'Vóór dat bezoek was hij perfect gelukkig met zijn salaris, daarna moest hij absoluut meer verdienen.'

Bestuurders verdedigen salarisverhogingen en bonussen met het argument dat bestuurders anders weglopen naar de concurrent. Maar het idee van een 'Europese markt voor topmanagers' bestaat helemaal niet, concludeert Manuel Lokin in zijn promotie. Wat we eerder zien, is een gevolg van sociale vergelijking van managers onderling. Fons Naus, onderzoeker aan de Universiteit Tilburg, schrijft dat de topsalarissen pas echt uit de bocht vlogen toen bestuurders van elkaar konden zien wat ze verdienden. Onderling vergelijken werd makkelijker, en dus de roep om méér geld, waardoor de anderen ook weer meer wilden. Naus, in NRC Handelsblad: 'De onderlinge rangorde wordt uitgedrukt in beloning in plaats van menselijke waarden als solidariteit, intrinsieke motivatie en oprechte betrokkenheid bij de onderneming en de mensen die er werken.'

Graaien aan de top, overleven op de werkvloer

Het wrange is dat de bestuurders die hun eigen beloning graag laten bepalen door meetbare targets en doelstellingen, steeds vaker betaald krijgen om diezelfde strategie over de werkvloer uit te rollen. Chargerend schreef de Tribune over de effecten hiervan in de huishoudelijke zorg al eens: "Meneer, u heeft 19 seconden om te poepen." Het zijn individuele beoordelingsdoelen, maar dan omgekeerd. Wie alles wil opdelen in concrete, meetbare doelen, verliest het zicht

op het grotere doel waarvoor iemand aan het werk is.

Op de werkvloer laten tal van voorbeelden zien hoe prikkels om meetbare doelstellingen te halen juist de kwaliteit van dienstverlening ondermijnen. In een callcenter is het wegwerken van de enorme achterstanden e-mails belangrijker dan het aandragen van oplossingen om nieuwe e-mails van dezelfde klanten te voorkomen.

Lees verder over het callcenter: sp.nl/callcenter

Magazijnwerk vraagt doelstellingen van medewerkers die alleen haalbaar zijn door 's ochtends het snelste karretje te pakken en collega's af te snijden.

De misstanden in het magazijn: sp.nl/misstanden

Zo gaat het halen van persoonlijke doelen ten koste van de prestatie van het team als geheel: iets wat verdacht veel lijkt op de bonussen uit het voetbal, waarvan we aan het begin van het artikel al schreven dat ze niet werken.

Dezelfde constante druk op meten en productie draaien sloop de intrinsieke motivatie uit de publieke sector weg, blijkt uit een vorig jaar verschenen rapport van het Wetenschappelijk Bureau van de SP. Van leraar tot huisarts, van politieagent tot jeugdhulpverlener: de hele publieke sector loopt aan tegen het wantrouwen dat spreekt uit de voortdurende rapportages die ze aan het management moeten leveren. Het moet gaan om mensen, wordt in het onderzoek geconcludeerd, in plaats van om productie, procedures en prikkels. "Werknemers in de publieke sector hebben een sterke intrinsieke motivatie. Ze hebben ervoor gekozen om iets voor andere mensen te betekenen. Voor de arbeidsmotivatie is het funest als je er dan toch financiële prikkels op loslaat."

Het hele rapport *De publieke sector aan het woord*: sp.nl/sector

TOPBELONINGEN EN BONUSSEN: DE SAMENLEVING

De calculerende burger

Waarom blijven we geloven in het nut van bonussen en topbeloningen terwijl onderzoek al decennialang aantoonde dat die niet werken? Een belangrijke verklaring ligt in het mensbeeld waaruit ze voortkomen, en dat inherent is aan het neoliberalisme. Daarbinnen is de mens een calculerend, op winstmaximalisatie gericht wezen. Het impliceert dat markten volledig transparant zijn en mensen over alle informatie daarbinnen beschikken (allebei niet waar), en dat een mens altijd rationele keuzes maakt – zich bijvoorbeeld nooit laat beïnvloeden door anderen of door emoties. Ook niet waar. Toch is dit het mensbeeld van waaruit onze samenleving al decennialang wordt aangestuurd. 'Het is mode geworden om mensen aan te sturen met zogenaamde prikkels', zegt journalist Marc Chavannes in het boek Grip, van Ron Meyer. 'Dat geeft blijk van een diep cynisch mens- en wereldbeeld.'

Meer over Grip, en hoe u het boek kunt bestellen: sp.nl/grip Voor wie het boek niet kan of wil bestellen ligt er een uitleenexemplaar klaar in de bibliotheek van de lokale SP-afdeling.

Dit mensbeeld geeft een aantal aannames. Bijvoorbeeld dat mensen van nature lui en berekenend zijn, en alleen in beweging komen als ze er zelf wat te winnen bij hebben. Dat mensen alleen in hun eigen belang geïnteresseerd zijn, en zich dus niet belangeloos inspannen voor een ander. En dat mensen iets zullen pakken wanneer ze kunnen, zonder gevoel voor rechtvaardigheid of oog voor een groter geheel. De jacht op mensen in de bijstand komt voort uit dit mensbeeld: deze mensen zijn lui en berekenend, en hebben 'prikkels' nodig om in beweging te komen. Hetzelfde geldt voor de logica achter het eigen risico. Gratis toegang tot de zorg geeft misbruik, en de calculerende mens zal geremd moeten worden in het gebruik daarvan. Ook geldt het voor de gedachte achter boetes op schulden en betalingsachterstanden: de calculerende burger zal niet willen betalen, en moet dus met behulp van een 'financiële prikkel' de juiste kant op geduwd worden – nog een aanmaning dus. Iedereen die zelf in zo'n strafregime zit weet: jullie hebben er werkelijk niets van begrepen.

Dat is een totaal ander beeld dan alle sociale en psychologische experimenten waaruit blijkt dat mensen groepsdieren zijn, die zelfs helpen onrecht dat een ander wordt aangedaan te bestrijden, vanuit een overtuiging dat de sociale verhoudingen belangrijker zijn dan het eigen gewin.

Meer hierover in de eerder genoemde voordracht van bioloog Frans de Waal: sp.nl/dewaal

Vraag mensen naar de meest waardevolle ervaringen in hun leven en ze noemen zelden iets wat je met geld kunt kopen. Bijna altijd gaat het om uitingen van verbondenheid, liefde en de ervaring van waarde te zijn voor anderen. Gedrevenheid, nieuwsgierigheid, verantwoordelijkheidsgevoel, zorg voor een ander, de wens om bij te dragen aan de samenleving – al deze diep menselijke eigen-

schappen komen niet voor in het mensbeeld van de calculerende burger.

Afnemend vertrouwen

Stel, je wil een laptop kopen, of een verzekering, en je hebt geen idee welke. Zou je de laptop of verzekering liever kopen bij iemand die betaald wordt om jou goed te helpen, of bij iemand die betaald krijgt om jou een zo duur mogelijk product te verkopen?

De vraag lijkt vrij absurd, maar het is hoe een samenleving gaat werken die op bonussen gericht is. Steeds meer verkopers krijgen een prestatiebonus – dus een extra beloning per abonnement dat ze verkopen, of per klantenkaart waartoe ze je weten te verleiden. Die mensen werken voor zichzelf, zou je zeggen, niet om jou te helpen. In een samenleving die zo werkt, valt het onderlinge vertrouwen weg.

Toch is dit precies de manier waarop we de financiële sector hebben georganiseerd. Juist

CEO's zijn niet anders dan kinderen

in een sector die geen gewone sterveling begrijpt is het belang van goede voorlichting essentieel. Maar precies hier is het beeld van de rationele, op winst gerichte mens het meest genormaliseerd. Bonussen op het verkopen van hypotheek en dure kredieten gelden dus vaak als financiële prikkels voor de medewerkers, los van de vraag of ze de mensen die ze afsluiten of de samenleving hiermee een dienst bewijzen. Duidelijk niet, bleek toen het hele systeem in 2008 in elkaar stortte. De financiële sector had zoveel schulden verkocht dat de kopers ervan ze nooit meer konden afbetalen en dit krediet ineens waardeloos werd. De hele sector was

zo druk geweest met winstmaximalisatie, dat niemand zich kon afvragen wat nou het eigenlijke doel was van de financiële sector, namelijk de samenleving economisch ondersteunen. De veroorzakers van de crisis gingen ervandoor met hun bonussen, terwijl de samenleving miljarden moest bezuinigen.

En hier klopt iets niet aan het marktmechanisme, zegt beloningsexpert Baeten. Als je vindt dat een ceo meer mag verdienen omdat die meer verantwoordelijkheid draagt, moet je ook consequent zijn als die beslissingen slecht uitpakken. Maar terwijl die consequentie niet werd getrokken, vraagt ING-voorman Hamers nu nota bene salarisverhoging. Van dat geld kan hij beter een standbeeld bouwen voor de Nederlandse belastingbetaler die zijn bank gered heeft, grapte financieel geograaf Ewald Engelen onlangs.

Hoe dan wel belonen?

Is een bonus dan altijd fout? Nee, zeggen experts. In het voetbal kunnen ze bijvoorbeeld

werken als een bonuspot voor het hele team, waaruit iedereen een deel krijgt op basis van het aantal spelminuten. Om minuten te maken moet je van nut zijn voor het team; en dus gewoon goed spelen. Trek de parallel door naar de werkvloer en je komt op het volgende uit: de meest motiverende bonus is die, welke verdeeld wordt onder iedereen die aan het resultaat heeft bijgedragen. Dus aan het hele team, niet alleen de baas. Dit beloningssysteem kent u misschien wel: eerlijk loon!

Wat ook werkt: de onverwachte bonus. Gewoon een extraatje als iemand goed gewerkt of gepresteerd heeft. Achteraf, zonder vastgelegde doelen vooraf – en niet systematisch. Daar spreekt namelijk waardering uit. En waardering, dat motiveert pas echt. Waardering tonen zónder een financiële bonus werkt namelijk ook.

Heel de mens

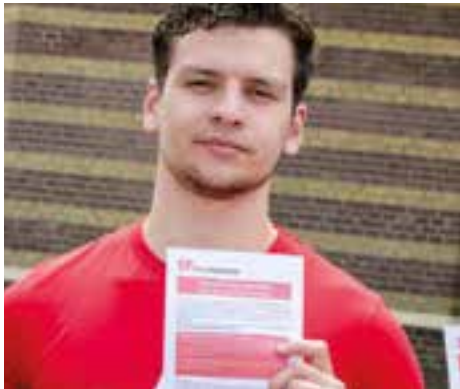
Jarenlang onderzoek naar de effecten van beloningsbeleid op mensen en de maat-

schappij wijst steeds dezelfde kant op: beloon mensen goed voor hun werk, zonder gerichte financiële prikkels en met niet te grote verschillen onderling. Het is opvallend hoe vaak onderzoekers van beloningsbeleid in hun conclusies of tijdens interviews verbazing uitspreken: *in tegenstelling tot wat we allemaal denken, blijken financiële prikkels niet en zelfs averechts te werken!* Hun verbazing toont vooral hoe diep de neoliberale waarden in de hoofden van mensen zitten; hoe diepgaand gehersenspoeld economen en andere onderzoekers zijn met het cynische, beperkte mensbeeld dat mensen alleen gemotiveerd worden door centen.

Bij de SP hebben we geen cynisch mensbeeld: wij geloven in heel de mens. In onze strijd om de macht terug te pakken van het kapitaal hebben we de mensen én de wetenschap aan onze kant. •

tekst Remco Bouma en Diederik Olders
illustraties Nenad Mecava

Vlnr: acties in Purmerend, Hoogeveen en Pekela.

> GROEIEND VERZET TEGEN KAALSLAG ZIEKENHUIZEN

In Hoogeveen maakten ze in mei al lawaai voor behoud van de verloskunde in ziekenhuis Bethesda (zie Tribune juni). Ook elders groeit het verzet tegen de kaalslag in de regionale ziekenhuizen. Zo stonden de mensen in Pekela rijndik voor de SP-actiekraam om steun te betuigen in de strijd voor het behoud van kindergeneeskunde en verloskunde in het Refaja-ziekenhuis in het nabijgelegen Stadskanaal. In Purmerend van hetzelfde laken een pak: om verloskunde in Purmerend te behouden

verzamelden SP'ers uit de regio talloze handtekeningen en online-steunbetuigingen in.

SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven: 'Het is niet voor niets dat zoveel mensen in verzet komen tegen deze sluitingen in kleine regionale ziekenhuizen. Deze ziekenhuizen dragen bij aan de leefbaarheid van de regio. Niet alleen geven ze cruciale zorg dichtbij, maar ze zorgen ook voor werkgelegenheid.' Hij pleit voor een

landelijke stop op het sluiten van cruciale afdelingen in deze ziekenhuizen. 'Het is belangrijk dat deze ziekenhuizen er zijn, dat mensen niet eerst ver hoeven te reizen als er spoedeisende hulp nodig is of als vrouwen moeten bevallen in het ziekenhuis. Een beschikbaarheidstoeslag voor deze ziekenhuizen is dringend gewenst zodat de zorg dichtbij beschikbaar blijft. Ook moeten er meer specialisten worden opgeleid om de regionale tekorten op te vangen.'

> BEDELVERBOD BREDA HARDVOCHTIG

In Breda is het voortaan verboden te bedelen. Symboolpolitiek, waartegen de SP zich uit alle macht heeft verzet. Op de dag van de stemming in de gemeenteraad was er een actie van dak- en thuislozen. Zij deelden chocoladegeld uit. 'Hardvochtig', noemt SP-raadslid Inge Verdaasdonk het beleid van het VVD-college. Zij vindt organisaties als de Bredaasche Straatraad, het Annahuis, Meer met Minder en Armoede in Breda en ook GroenLinks aan haar zijde. Voorafgaand aan het debat zei Verdaasdonk: 'Dat de VVD ontkent dat armoede bestaat en niets opheeft met dak- en thuislozen weten we. Ik reken

echter op de steun van de andere coalitiepartijen. Ik kan me niet voorstellen dat, bijvoorbeeld, de PvdA echt voorstander is van zoiets hardvochtigs als een bedelverbod!' Helaas, ook de PvdA liet zich van haar hardvochtige kant zien. Verdaasdonk: 'Wij zijn ook geen voorstander van bedelen. Ik wil dat we ons inzetten om bedelen overbodig te maken. Het bedelverbod is symboolpolitiek. Het lost de armoede niet op, maar maakt die alleen maar minder zichtbaar.' En wat onzichtbaar is, verdwijnt uit de prioriteitenlijstjes. Maar niet als het aan Verdaasdonk en de Bredase SP ligt.

> GEEF ZWERFJONGEREN EEN KANS

Zorg voor voldoende opvangplekken, verbeter de overgang vanaf 18 jaar, verhoog de bijstand voor jongeren en bouw meer betaalbare woningen. Dat zijn de aanbevelingen die SP-Tweede Kamerlid Maarten Hijink onlangs meegaf aan staatssecretaris Blokhuis van VWS. Uit SP-onderzoek naar opvanglocaties voor zwerfjongeren blijkt dat er onder meer sprake is van lange wachtlijsten, te weinig woningen om naar door te stromen en gebrekkige nazorg. Hijink: 'Op dit moment zijn zo'n 12.400 jongeren tussen de 18 en 30 jaar in Nederland dakloos en het aantal neemt toe. Het gaat om jongeren die te maken hebben met meervoudige problemen, waaronder schulden, verslaving of problemen thuis. Het is onacceptabel als we de situatie voor deze jongeren niet kunnen verbeteren. Het kabinet kan daarbij niet alleen naar de gemeenten kijken. Veel problemen waar jongeren mee te maken krijgen – zoals het ontstaan van schulden en het gebrek aan woonruimte – komen juist door het kabinetsbeleid van de afgelopen jaren.'

> STOP HET AFSCHAFFEN VAN DE DIVIDENDBELASTING TEKEN DE PETITIE

Dit kabinet wil 1,6 miljard euro weggeven aan buitenlandse aandeelhouders. Elk jaar opnieuw. En waarom? Enkel en alleen omdat multinationals zoals Shell het willen. Die 1,6 miljard kunnen we ook investeren in onze samenleving. In de zorg, het onderwijs of lagere huren. Het is tijd om te kiezen voor mensen in plaats van multinationals. Om te kiezen voor de 90 procent in plaats van de rijkste 10 procent.

Teken ervoor: stopafschaffendividendbelasting.nl

 Bekijk het filmpje waarin Lilian Marijnissen vertelt waarom zij heeft getekend: sp.nl/ZwV

> CHROOM-6

Zo gaat het helaas vaak: er wordt gewaarschuwd voor het gebruik van gevaarlijk spul, de risico's worden ontkend – of eigenlijk nog erger: onderkend – en vervolgens gebeurt er niets. Neem de giftige verf Chroom-6, die gebruikt wordt bij defensiematerieel. Mensen die er jarenlang mee werkten trokken aan de bel met gezondheidsklachten, sommigen doodziek. Was Chroom-6 de oorzaak? Bevatte de verf kankerverwekkende stoffen? Al in 2014 kaartte SP-Kamerlid Jasper van Dijk de zaak aan bij toenmalig Defensie-minister Hennis. Onderzoek werd ingesteld, maar het gebruik van de verf werd niet verboden.

Fouten

Nu, bijna vier jaar later, gaat Defensie door het stof en geeft huidig minister Visser van Defensie toe dat er 'fouten' zijn gemaakt. Eén van die 'fouten', zoals genoemd in

onderzoek van het RIVM: Defensie wist al decennialang van de risico's van Chroom-6 op onder meer het krijgen van kanker, maar verzuimde om haar personeel in te lichten.

'Stap voorwaarts'

Er komt nu een schadevergoeding voor de slachtoffers van het werken met Chroom-6. De vergoeding kan oplopen tot zo'n 40.000 euro. Hoewel SP-Kamerlid Sadet Karabulut vragen heeft over die regeling, spreekt ze van 'een stap voorwaarts' en koestert ze de hoop dat vanaf nu dit soort kwesties anders verlopen. 'De schadevergoeding moet ruimhartig zijn. De zaken moeten snel worden afgehandeld en niet bureaucratisch worden geremd. Er moet bovendien een onafhankelijk meldpunt komen voor nieuwe problemen en de veiligheid op andere plaatsen waar nog wel met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt moet snel in orde worden gemaakt.'

foto: Herman Woltersom©

> DIT KLOPT ALS EEN BUS

Na jarenlang volhouden, actie voeren en de media opzoeken heeft SP'er Jeroen Muntjeverf het voor elkaar. Eindelijk wil de gemeente Hollands Kroon bushaltes toegankelijk maken voor gehandicapten. Hoewel de provincie daar allang subsidies voor beschikbaar stelde, deed de gemeente er niets mee. De gemeente heeft nu een subsidie aangevraagd waarmee, als die wordt toegekend, de haltes vóór 2021 toegankelijk gemaakt kunnen worden. Muntjeverf is tevreden, maar: 'Het werkt niet als de provincie buslijnen blijft afschaffen. Ik wil ook weten of het opheffen van buslijnen niet in strijd is met het VN-verdrag over de rechten van personen met een handicap.'

foto: Marnix Bruggeman©

Jeroen Muntjeverf aan het woord bij de Provinciale Staten Noord-Holland.

foto archief Sandra Beckerman

> GEEN GEFRACK IN WAALWIJK

Het Canadese bedrijf Vermilion wil de omstreden techniek 'fracking' toepassen om gas te winnen uit het gasveld onder het Brabantse Waalwijk. Hierbij wordt een mengsel van water en chemicaliën onder hoge druk in de bodem gespoten. Minister van Energie Eric Wiebes (VVD) gaf in mei aan vooralsnog geen bezwaar te hebben tegen het plan. Reden voor de SP om op 16 juni met bewoners van de wijken Bloemenoord en Laageinde in gesprek te

gaan over de voorgenomen uitbreiding van de gaswinning. In Waalwijk wordt namelijk al sinds de jaren negentig naar gas geboord door Vermilion. De SP'ers, waaronder Brabantse Statenleden en Tweede Kamerlid Sandra Beckerman, hielpen bezorgde bewoners met het opstellen van een standaard-bezwaarschrift tegen het voornemen om te gaan fracken. In een slordige twee uurtjes zijn er honderden bezwaarschriften opgehaald.

> ATOMKRAFT? NEIN DANKE!

Een demonstratie voor de sluiting van kerncentrale Emsland in het Duitse Lingen trok op 9 juni steun van over de grens, waaronder van tientallen SP-ers. Ook SP-Tweede Kamerlid Frank Futselaar was bij het protest. De Nederlandse steun was niet alleen een kwestie van solidariteit met de oosterburen. *Kernkraftwerk* Emsland ligt immers op dertig kilometer van de Nederlandse grens, is verouderd en kampt geregeld met storingen. Honderdveertig incidenten werden er het afgelopen jaar gemeld. Hiermee vormt de kerncentrale niet alleen een risico voor Duitsland, maar ook voor de Nederlandse provincies Overijssel, Drenthe, Groningen en Gelderland. De Nederlandse regering verstrekke onlangs jodiumpillen aan Nederlanders die tot 100 kilometer van de centrale wonen.

De SP voert al langer actie voor sluiting van de centrale en de nabijgelegen splijtstofelementenfabriek. De Duitse regering wil de kerncentrale op zijn vroegst in 2022 sluiten en de naburige fabriek voor onbepaalde tijd open houden. William van

den Heuvel, fractievoorzitter van de SP Overijssel: 'In Lingen wordt voortdurend nieuw kernafval geproduceerd, waaronder opgebrande hoogradioactieve splijtstofstaven. Een veilige oplossing voor dit afval is nog steeds ver te zoeken. Bovendien brengen de internationale uraniumtransporten van en naar de fabriek omwonenden langs de routes in gevaar.'

De Drentse SP regelde busvervoer vanuit Emmen en Coevorden om zo veel mogelijk mensen in de gelegenheid te stellen om aan te haken bij het protest. Steeds meer organisaties sluiten zich aan bij de acties tegen de kerncentrale. Vincent Mulder, raadslid voor de SP in Hengelo: 'De huidige problemen met de centrales langs onze grenzen, zoals Tihange en Doel in België maar ook deze centrale in Duitsland, laten zien dat deze energiebron grote risico's oplevert. We moeten echt de zoektocht naar duurzame alternatieven voortzetten. Die alternatieven zijn er, maar daar hoort kernenergie niet bij.'

> ROTTERDAMSE SP'ER VESTIGT RECORD VOOR VLUCHTELINGENLOOP

In het holst van de nacht van 16 op 17 juni liepen duizenden mensen een 40 kilometer lange sponsorloop voor noodhulp aan vluchtelingen, de Nacht van de Vluchteling. Ineke Palm, die jarenlang voorzitter was van de SP Rotterdam, vestigde dit jaar het inzamelingsrecord door ruim 7000 euro op te halen. Palm: 'Dit is alweer de zevende keer dat ik meeloop, en niet de eerste keer dat ik als deelnemer het meeste sponsorgeld heb opgehaald. De mooiste donatie kwam van mijn kleinzoon, met de boodschap: "Goed zo oma!" Misschien nemen zij het stokje over een aantal jaren wel van mij over.'

Palm liep de wandeltocht, die jaarlijks wordt georganiseerd door Stichting Vluchteling, namens het team *Rotterdam verwelkomt vluchtelingen*. In dit team waren ook deelnemers met een eigen vluchtverleden. Palm: 'Het platform Rotterdam verwelkomt vluchtelingen is bijna drie jaar geleden opgericht, als gezamenlijk initiatief van verschillende maatschappelijke, religieuze en culturele organisaties. Er was toen een hoop te doen over vluchtelingen. Er waren veel discussies over Fort Europa en het aangespoelde Syrische jongetje Aylan Kurdi. En in Rotterdam was er ophef over de komst van een asielzoekerscentrum. Met ons platform wilden we laten zien dat veel Rotterdammers positief staan tegenover vluchtelingen en een menswaardige opvang voor hen willen.'

Bij het eindpunt van de loop, in Den Haag, is Palm ontvangen met een erehaag. Naast de Rotterdamse liepen ook andere SP'ers mee in de Nacht van de Vluchteling. Zo haalde het team SP Amsterdam ruim 4000 euro op. Palm: 'De gedachte achter deze loop past bij de SP. De SP is immers bij uitstek de partij die internationale solidariteit nastreeft en het opneemt voor de kwetsbaren.'

foto SP Rotterdam

BOER WAT ZEG JE...

Naar aanleiding van het fipronil-schandaal zijn vorig jaar miljoenen eieren uit de winkelschappen gehaald, honderduizenden kippen vermoord en kwamen vele boeren in de problemen. Onlangs concludeerde de commissie-Sorgdrager dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) te weinig aandacht had voor de voedselveiligheid. Schokkend? Ja. Verrassend? Nee. Op de NVWA is de afgelopen jaren flink bezuinigd. SP-Tweede Kamerlid Frank Futselaar: 'Er moet meer geïnvesteerd worden in goede controle door de NVWA en bedrijven moeten niet meer hun eigen controle kunnen organiseren. Opdat economische belangen niet langer boven onze voedselveiligheid gaan.'

foto Marcel van den Bergh / Hollandse Hoogte©

Lam Duc Hien / Hollandse Hoogte ©

Burgers proberen te ontkomen aan het geweld in Mosul, Irak.

SADET KARABULUT

‘HET IS BIZAR: DE WAR ON TERROR VOEDT ZICHZELF’

Nog even en er zullen militairen in Afghanistan gaan vechten die nog niet eens geboren waren toen in 2001 de zogenaamde Oorlog tegen het Terrorisme begon. ‘Dat moet toch te denken geven’, waarschuwt Sadet Karabulut. ‘Deze Permanente Oorlog is mislukt en moet beëindigd worden.’

SINDS 2001 IS het Westen, onder leiding van de VS, verwickeld in een oorlog waarvan het einde, ook na zeventien jaar vechten, nog altijd niet in zicht is. Gestelde doelen zijn niet bereikt: niet in Afghanistan, niet in Irak en niet in andere landen. Toch duurt, met Nederlandse steun, het zinloze geweld voort. Het kabinet heeft zelfs besloten om zestig militairen extra naar Afghanistan te sturen en de missie daar, waar al honderd Nederlandse troepen actief zijn, met maar liefst drie jaar te verlengen.

Deze zinloosheid, eindeloosheid, maar ook het contraproductieve karakter van de Oorlog tegen het Terrorisme was voor SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut en haar

medewerker Jip van Dort aanleiding om een analyse te publiceren van wat met recht een Permanente Oorlog genoemd kan worden. Karabulut: ‘Het duurt niet lang meer voordat er militairen in Afghanistan zullen vechten die nog niet geboren waren op 11 september 2001, toen de aanslagen op het World Trade Center in New York werden gepleegd. Dat zou je aan het denken moeten zetten.’

› Wat is de belangrijkste boodschap in het pamflet?

‘Toen de zogenaamde Oorlog tegen het Terrorisme van start ging, beloofde president George W. Bush dat de wereld er veiliger van zou worden. Voor eens en altijd zou er afgerekend worden met het terrorisme.

Vastgesteld moet worden dat daar helemaal niets van terechtgekomen is. We kregen niet met minder, maar met veel meer terrorisme en dreiging te maken. Vooral in landen als Afghanistan en Irak, maar ook hier, in Europa. De gruwelijke aanslagen in Parijs, Manchester, Brussel en elders getuigen daarvan.

Maar dat is niet het enige probleem. De War on Terror leidde ook, direct of indirect, tot vele honderdduizenden doden en miljoenen vluchtelingen. Verschillende rapporten concluderen dat er sinds de illegale, door Nederland gesteunde Amerikaans-Britse invasie in 2003 alleen al in Irak zo’n miljoen mensen zijn omgekomen door het geweld. Wie beelden heeft gezien van de, mede door westerse bommen, op IS ‘heroverde’ steden Raqqa in Syrië en Mosul in Irak, die totaal in puin liggen, begrijpt dat deze oorlog vooral heel veel verliezers kent.’

› Waarom noem je het de zogenaamde Oorlog tegen het Terrorisme?

‘Omdat met recht getwijfeld kan worden aan

‘Beelden van Raqqa en Mosul na de herovering tonen dat deze oorlog vooral verliezers kent’

de motieven van sommigen. Als je zeventien jaar oorlog voert tegen terrorisme en er is niet minder, maar juist heel veel meer terrorisme, dan roept dat vragen op. Het is veelzeggend dat inlichtingendiensten al jaren waarschuwen dat oorlog in Afghanistan en Irak, maar ook drone-aanvallen juist leiden tot meer aversie tegen het Westen waardoor jihadistische groepen makkelijker nieuwe rekruten kunnen werven. Het is bizar, maar de War on Terror voedt zichzelf. Bovendien is evident dat het Irak van Saddam Hoessein, ondanks ontelbare Amerikaanse leugens daarover, niets met het terrorisme van Al Qaida te maken had. Toch werd het land aangevallen. Dat ging natuurlijk om olie.’

› Wat moet er dan wel gebeuren?

‘De keuze voor het militaire instrument voor de aanpak van complexe problemen als terrorisme en dictatuur in verre landen, werkt niet. Vaak draagt het juist bij aan grotere problemen. De vraag wat dan wel, is niet gemakkelijk te beantwoorden. Maar buiten kijf staat dat een herwaardering van diplomatie en respect voor internationaal recht cruciaal zijn.

Als de wapeninspecteurs in Irak, dat over massavernietigingswapens zou beschikken, in de maanden vóór de oorlog in 2003 meer tijd zouden hebben gekregen om vast te stellen dat die wapens er helemaal niet waren, was het wellicht nooit tot een oorlog gekomen. Dan was IS ook niet ontstaan, want dat is een regelrecht gevolg op de chaos die volgde en zouden miljoenen mensen niet zijn gedood en op de vlucht geslagen. Wat terroristische dreiging tegen het Westen betreft, ligt de oplossing in voldoende geld voor binnenlandse veiligheid, zoals de veiligheidsdienst. Maar ook voor politie en

sociale programma's voor gemeenten, zoals effectieve de-radicaliseringsprogramma's. Het aan banden leggen van financiering uit Golflanden zoals Saudi-Arabië voor gebedshuizen in Nederland kan daar ook aan bijdragen. En natuurlijk moeten we de enorme ongelijkheid en alle vormen van discriminatie bestrijden. Terrorisme in Europa is vooral een binnenlands probleem.’

› Waarom moet iedereen deze analyse vooral lezen?

‘Het idee achter dit pamflet is echt om meer de diepte in te gaan – iets waar in de Haagse waan van de dag helaas niet altijd tijd en ruimte voor is. Het is erg informatief en gaat in het laatste hoofdstuk uitgebreider in op alternatieven voor Permanente Oorlog. Ik hoop zeer dat deze publicatie discussie losmaakt en dat het kabinet en parlement voortaan niet meer blind achter de VS aanlopen de volgende oorlog in.’

› Wat kunnen mensen zelf doen?

‘De publicatie van dit pamflet is de aftrap van een campagne: *Permanente Oorlog? Niet in mijn naam!* Daarin trekken we samen op met ROOD. Die campagne bestaat uit lezingen, maar ook acties, onder andere tegen het sturen van extra militairen naar Afghanistan. Natuurlijk gaan we ook overall in het land het gesprek hierover aan, dus bij SP-afdelingen die een discussieavond willen organiseren komen we graag langs. We gaan ons op alle mogelijke manieren inzetten voor alternatieve vredespolitiek. Van oorlog, een nieuwe Koude Oorlog en nog meer kernwapens wordt geen mens op de wereld beter.’ •

tekst Jip van Dort

PERMANENTE OORLOG: NIET IN MIJN NAAM

De War on Terror begon met de invasie van Afghanistan in 2001. Daarna volgde Irak, in 2003. Daarnaast zijn er allerlei geheime oorlogen gestart in Pakistan, Jemen en Somalië – veelal met drones: niet bemenste vliegtuigen. Na eerdere terugtrekking van militairen uit Irak, is daar na de opkomst van Islamitische Staat (IS) de oorlog in 2014 hervat. Iets later datzelfde jaar breidde deze strijd zich uit naar buurland Syrië.

In 2011 voerde de NAVO oorlog in Libië, wat leidde tot de val van het Khadaffi-regime. Die interventie werd niet gepresenteerd als strijd tegen terrorisme, maar doordat het land in totale chaos en wetteloosheid werd achtergelaten kregen jihadistische groepen als Al Qaida en IS er voet aan de grond. Sindsdien worden met regelmaat ook in dit land drone-aanvallen uitgevoerd.

Op 15 juni jl. presenteerde Sadet Karabulut de analyse *Permanente Oorlog: Waarom de Oorlog tegen het Terrorisme beëindigd moet worden*, die zij samen met fractiemedewerker Jip van Dort heeft geschreven. In een goed gevuld Pakhuis de Zwijger in Amsterdam vond een paneldiscussie plaats met de Belgische vredesactivist Ludo de Brabander, auteur van onder meer *Oorlog zonder Grenzen* en Sinan Can, onderzoeksjournalist en maker van de documentaireserie *In het spoor van IS* (foto links).

Wil je het pamflet lezen of op de hoogte gehouden worden van de acties van SP Internationaal, zowel binnen als buiten het parlement, ga dan naar doemee.sp.nl/internationaal

LINKSVOOR

STOERE GESCHIEDENIS-CHICK

Shirley Krikke (20) uit Vriezenveen is actief voor ROOD Zwolle. Ze wordt weleens een 'rockchick' genoemd; als zangeres van de band The Rathlers schrikt ze er niet voor terug om rockbands als Metallica en RATM te coveren. Maar ze heeft nog meer in haar mars. 'Ik ben echt een geschiedenismens. Zo geef ik al sinds mijn elfde rondleidingen in een museum over Vriezenveen. Weinig mensen kennen de boeiende geschiedenis van deze streek, maar ik dreun het zo op.'

› **Hoelang ben je al lid?**

'Zo'n anderhalf jaar. Wij hadden vroeger thuis weinig te makken en ik heb gezien hoeveel stress dat mijn ouders gaf. Nu probeer ik via ROOD de wereld wat eerlijker te maken.'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Ik studeer Archeologie aan de hbo in Deventer. Een fantastisch gave studie, waar je ontzettend veel praktijkervaring opdoet. Ik zit in het eerste jaar en heb net zes weken stage gelopen bij opgravingen in de buurt van Deventer.'

› **Wat groef je dan zoal op?**

'We zochten naar sporen, zoals verkleuringen in het zand en kleine stukjes vuursteen die erop duiden dat er misschien een nederzetting is geweest. Zo draag je als archeoloog bij aan het reconstrueren en bewaren van ons cultureel erfgoed.'

› **In onze Kamerfractie zit ook een enthousiaste archeoloog.**

'Ja, Sandra Beckerman! Zij is heel goed, ook als politicus. Sandra is echt mijn held. Samen met Sadet. Zo fantastisch hoe zij kan uitleggen waar internationale terreur vandaan komt en wat wij er in het Westen tegen moeten doen.'

› **Wat haalt de kapitalist in jou naar boven?**

'Muziek. Als arme student kan ik het me haast niet veroorloven, maar als het maar even kan ga ik naar festivals en ik koop ook graag lp's. Mijn liefde voor muziek heb ik met de paplepel ingegoten gekregen. Mijn vader is Metallica-fan en van hem kreeg ik al heel jong platen.'

› **Jullie hebben een goede band?**

'Jazeker, hoewel we beter niet samen over politiek kunnen praten. Als ik ooit mijn motorrijbewijs haal, dan gaan we samen op kroegtoer door Schotland. Mijn vader houdt van bier en ik van whisky, vandaar.' ●

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar
Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort

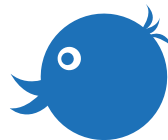
BIJSTANDSVORSTEL VVD

Volgens de VVD moeten mensen die aangewezen zijn op de bijstand, het recht op deze bijstand zelf verdienen. Zo wordt het vangnet van onze samenleving, de laatste zekerheid op een enigszins menswaardig bestaan, een gunst. Een gunst waarvan je maar moet afwachten of jou die verleend wordt. Als je in kwetsbare omstandigheden een beroep doet op de bijstand om te overleven dan wacht je als het aan de VVD ligt dus de willekeur. Voor mij was dit een nieuw dieptepunt na het al even onvoorstelbare dieptepunt van het afschaffen van het minimumloon voor mensen met een arbeidsbeperking. Het VVD-voorstel over de bijstand doet mij denken aan de denkbeelden van machthebbers uit de negentiende eeuw, een eeuw waarin

grote groepen mensen zonder bezit en zonder rechten meedogenloos gedisciplineerd werden om zo maximaal mogelijk uitgebuit te worden. Een eeuw van ondergeschiktheid en van rechteloosheid van grote groepen mensen, een eeuw van enorme ongelijkheid. Vrijheid was er slechts voor enkelen. Achter de mooie woorden over "de kansen voor mensen in de bijstand om iets terug te doen" gaat een scherp ideologisch verhaal schuil wat in de kern neerkomt op "blaming the victim" en wat net als in het vorige liberale tijdperk van meer dan honderd jaar geleden weerloze en kwetsbare mensen wederom disciplineert en rechteloos maakt.

Boris Stil, Gouda

DAT JE 'T WEEET

@nataschasmeets op 15 juni:

Menz, wat ben je mooi als je mee betaalt aan de gouden trap van t #menzis kantoor. Leidt deze trap naar gouden bergen die ze patiënten beloven voor eerlijke zorg?

Of naar de afgrond waar ze fysiotherapie Nederland duwen met schandalige eisen en idiote tarieven? @AFysiotherapie

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr.)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Tribune juli / augustus 2018

ZOMERPUZZEL 2018

Met dit jaar als thema 'Persoonlijk en politiek streven' is de zomerpuzzel van de Tribune opgedeeld in 13 categorieën, telkens bestaand uit 2 vragen. De vragen onder a. en b. hebben elk hun eigen 'brede' thema. De beide vragen (a. en b.) *binnen* elke categorie geven eenzelfde letter als oplossing. In totaal zijn er dus 26 vragen, voor een totaal van 13 oplossingsletters.

Het antwoord is een woord bestaand uit deze 13 letters. Van iedere categorie dient u de bijpassende letter over te brengen naar het gelijkgenummerde hokje in de tabel genaamd 'Oplossing'. Bij iedere vraag staat verder tussen teksthaakjes aangegeven op welke plaats in het antwoord de letter voorkomt. Eventuele leestekens tellen mee als afzonderlijke letters; spaties niet. Een 'IJ' is 1 letter.

Voorbeeld: de gezochte letter in '10e van 12' (letters) bij het fictieve antwoord 'Karel de Grote' is een 'o'. De fotosetjes: a. is altijd de afbeelding links; b. is rechts. U kunt uw oplossing (alleen het woord van 13 letters uit het schema) opsturen naar de redactie van de Tribune.

Goede vakantie en veel puzzelplezier!

CATEGORIE 1

- Om te beginnen, cryptisch: Zit er voldoende scherpste in het besluit van de VN-veiligheidsraad? [3e van 9]
- Lang leve de 12-jarige Treves. Hoera! Ze worden wel steeds vreemder, die kindernamen. Zou het geïmporteerd zijn, uit Spanje of zo? [3e van 7]

CATEGORIE 2

- Amerikaans psycholoog, leraar en bemiddelaar, ontwierp een manier voor geweldloze communicatie. [10e van 17]
- Of het nu de muziek van John Martyn is, of het boek van Wendell L. Willkie: de boodschap is inspirerend. [5e van 8]

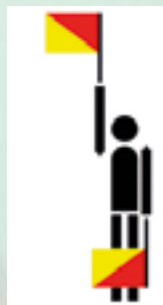

CATEGORIE 3

- Frankrijk en Engeland regelden hiermee in 1904 de bestendiging van hun goede relaties. En, om elkaar niet langer dwars te zitten, een groot deel van hun beider koloniale invloed in de wereld. [11e van 15]
- Te kalm? [6e van 11]

CATEGORIE 4

- Politicooloog en antroposoof ontwikkelde de 'escalatieladder': een model dat toont hoe een conflict zich kan ontwikkelen. Ook gebruikt bij conflictbeheersing en –bemiddeling. [2e van 14]
- Wist de ontwerper dat zijn symbool gebruikt zou gaan worden door niet alleen de (Britse) anti-kernwapen beweging maar ook, naast enige horden hippies, de Pacifistisch Socialistische Partij? [3e van 12]

4B

CATEGORIE 5

- Officieel heet het: *General Framework Agreement for Peace in Bosnia and Herzegovina*. De onderhandelingen vonden plaats op een luchtmachtbasis bij een Amerikaanse stad. Welke stad? [1e van 6]
- Gebouwen; fanfareorkesten; molens; schepen; waterschappen én de voorganger van een huidige voetbalclub uit Nijmegen. [4e van 9]

CATEGORIE 6

- Ook de Paus en zijn kornuiten willen nog wel eens een deeltje sluiten met individuele staten en hun leiders – zoals Habsburg, Mussolini, of het Derde Rijk over hun onderlinge verhoudingen. Hoe noemt men zo'n overeenkomst? [5e van 10]
- Todd Rundgren; X-men; Texel; Björk & Sir Thomas More versus George Orwell; Babes in Toyland; Megadeth; Aldous Huxley en The Hunger Games. [3e van 6 of 5e van 8]

CATEGORIE 7

- Spanje en de Republiek der Verenigde Provinciën legden na tachtig jaar toch maar de bijltjes er bij neer. Waar werd het verdrag getekend? [6e van 7] b. En zo kan iedereen (ver)tellen waar het actueel betreurenswaardig fout gaat met de intermenselijke verhoudingen, in onze wereld. [12e van 16]

THEO DE BUURTCONCIERGE

